Projekt

z dnia 28 września 2026 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W GRODZISKU MAZOWIECKIM

z dnia 30 września 2026 r.

w sprawie przyjęcia Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grodzisk Mazowiecki na lata 2027 - 2030.

Na podstawie art. 4[1] ust. 2 Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 ze zm.) w zw. z art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662, 912) Rada Miejska uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Grodzisk Mazowiecki na lata 2027-2030 w brzmieniu ustalonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Grodziska Mazowieckiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2027 roku.

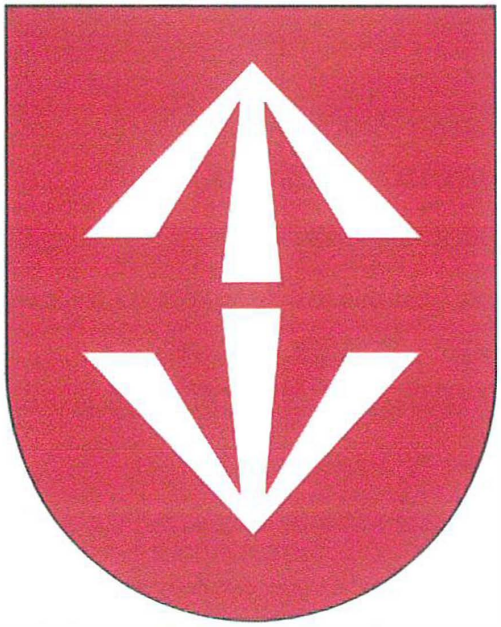
Burmistrz zapoznał się z Projektem Uchwały i kieruje go do Rady Miasta do trybu uchwałodawczego

BURMISTRZ
Tomasz Krupski

Przewodnicząca Rady
Miejskiej

Joanna Wróblewska

Radca prawny
Bartosz Malec

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA GMINY GRODZISK MAZOWIECKI NA LATA 2027-2030 WRAZ Z DIAGNOZĄ PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Grodzisk Mazowiecki

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW 3
WPROWADZENIE 4
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU 8
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU 10
CHARAKTERYSTYKA GMINY GRODZISK MAZOWIECKI 11
ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH 13
PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI 14
DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH 15
RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI 23
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW 25
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY 25
PROBLEM ALKOHOLOWY 26
PROBLEM NIKOTYNOWY 28
PROBLEM NARKOTYKOWY 30
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU 33
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH 36
ZABURZENIA ODŻYWIANIA 36
PROBLEM PRZEMOCY 38
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW 44
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY 44
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH 46
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH 46
INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE 48
PROBLEM ALKOHOLOWY 49
PROBLEM NIKOTYNOWY 52
PROBLEM NARKOTYKOWY 54
SPOŻYWANIE NAPOJÓW ENERGETYCZNYCH 56
DZIAŁALNOŚĆ PROFILAKTYCZNA 56
PROBLEM PRZEMOCY 60
WNIOSKI Z BADAŃ SPOŁECZNYCH 64

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU 69
Cel I EDUKACJA I PROFILAKTYKA..... 70
Cel II LOKALNY SYSTEM WSPARCIA..... 74
Cel III MONITORING I ROZWÓJ KOMPETENCJI 77
REALIZACJA PROGRAMU 81
ADRESACI PROGRAMU..... 81
ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ NnapojÓW ALKOHOLOWYCH. 82
TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH 82
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA..... 83
ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH 83
MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU..... 84
BIBLIOGRAFIA..... 86
SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW 87
Spis rysunków..... 87
Spis tabel..... 87
Spis wykresów..... 87

WYKAZ SKRÓTÓW

DDA – Dorosłe Dzieci Alkoholików

FAS (ang. *Fetal Alcohol Syndrome*) – Alkoholowy Zespół Płodowy

FASD (ang. *Fetal Alcohol Spectrum Disorders*) – Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KPP – Komenda Powiatowa Policji w Grodzisku Mazowieckim

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

NGO (ang. *non-governmental organization*) – organizacja pozarządowa

NPZ – Narodowy Program Zdrowia

OK – Ośrodek Kultury w Grodzisku Mazowieckim

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Mazowieckim

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

OSiR – Ośrodek Sportu i Rekreacji w Grodzisku Mazowieckim

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Mazowieckim

PIK – Punkt Informacyjno-Konsultacyjny

pp. – punkt procentowy

PLU – Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia w Grodzisku Mazowieckim

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Grodzisku Mazowieckim

SM – Straż Miejska w Grodzisku Mazowieckim

ŚOW – świetlica opiekuńczo-wychowawcza z programem socjoterapeutycznym

ŚW – świetlice wiejskie

UM – Urząd Miejski w Grodzisku Mazowieckim

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

WPROWADZENIE

W Polsce problematyka uzależnień od alkoholu i narkotyków stanowi istotne wyzwanie zdrowotne i społeczne, wpływając zarówno na jednostki, jak i całe społeczności. Nadużywanie tych substancji prowadzi nie tylko do poważnych konsekwencji zdrowotnych, ale również do rozpadu więzi rodzinnych, wykluczenia społecznego, wzrostu przestępczości oraz obciążeń dla systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej. Problem ten dotyka różnych grup wiekowych, jednak szczególnie niepokojące są statystyki dotyczące młodzieży i młodych dorosłych, wśród których obserwuje się wzrost eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi.

Napoje alkoholowe są bezsprzecznie najbardziej dostępną substancją psychoaktywną w każdej grupie wiekowej. Według danych opublikowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom na podstawie statystyk Głównego Urzędu Statystycznego, wynika, że w latach 2007-2022 spożycie alkoholu na 1 mieszańca w ciągu roku przekraczało 9 litrów. Od 2023 roku obserwuje się spadek poniżej tego poziomu – w 2024 roku wyniosło ono 8,8 litrów, co jest wartością najniższą od 2007 roku[1].

W ostatnich latach zauważalna jest tendencja spadkowa w zakresie konsumpcji napojów alkoholowych, wynikająca przede wszystkim z ograniczenia spożycia piwa, które dotychczas stanowiło największy udział w strukturze spożywanego alkoholu. Jednocześnie konsumpcja wyrobów spirytusowych i wina utrzymują się w tym okresie na zbliżonym poziomie[2].

Niepokojącym zjawiskiem jest również znaczące spożycie alkoholu wśród młodzieży, co może prowadzić do poważnych konsekwencji zdrowotnych i społecznych w przyszłości. Według wyników ostatniej edycji europejskiego badania ESPAD *(ang. European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs)* z 2024 roku, prowadzonego na reprezentatywnej grupie młodzieży szkolnej w wieku 15-16 lat, odsetek uczniów w Polsce,

[1] KCPU, Spożycie napojów alkoholowych, 2024, [online]: https://kcpu.gov.pl/wp-content/uploads/2025/09/Spozycie-napojow-alkoholowych2024.pdf, [dostęp: 02.07.2026].
[2] Tamże.

którzy pili alkohol w ciągu ostatnich 30 dni, wyniósł 39,1%. W porównaniu z poprzednią edycją badań ESPAD, wartość ta uległa spadkowi o 7,5 pp.

Innym z kluczowych wyzwań współczesnego społeczeństwa jest dostęp do narkotyków. Ich dostępność, wzorce konsumpcji oraz konsekwencje prawne i społeczne wymagają stałego monitorowania i działań prewencyjnych. Europejski Raport Narkotykowy z 2024 roku zwraca uwagę na fakt, że około 8,0% mieszkańców Europy w wieku 15-64 lat używało tego typu substancji w ciągu ostatniego roku, natomiast blisko co trzeci podejmował się tego przynajmniej raz w ciągu całego swojego życia (29,9%). Najwyższy odsetek osób dotkniętych problemem obserwuje się w grupie wiekowej 15-34 lat, gdzie w ciągu ostatniego roku było to 15,0%[3]. Według badań ESPAD z 2024 roku, odsetek uczniów, którzy deklarowali używanie narkotyków kiedykolwiek w życiu, wyniósł 17%. Oznacza to spadek w porównaniu z poprzednim badaniem ESPAD z 2019 roku, gdzie tenże odsetek wyniósł 21,4%[4].

Z danych statystycznych Policji wynika, że w 2023 roku wszczęto w Polsce 37 710 postępowań na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Oznacza to niewielki wzrost w porównaniu z rokiem 2022, kiedy odnotowano 37 574 takie postępowania oraz wyraźny wzrost w stosunku do 2021 roku (36 054 postępowania). Dane te wskazują, że w ostatnich latach liczba spraw dotyczących przestępstw narkotykowych utrzymuje się na wysokim poziomie, z tendencją wzrostową w porównaniu do poprzednich lat[5].

Coraz częściej obserwuje się także uzależnienia behawioralne (tj. uzależnienia od wykonywania pewnych czynności), które zgodnie z kryteriami aktualnie obowiązującej Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-11 wykazują podobne mechanizmy do uzależnień od substancji, wśród których znajdują się m.in.: utrata kontroli,

[3] Dane referencyjne zamieszczone w Raporcie pochodzą z okresu od stycznia do grudnia 2022 roku (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, European Drug Report 2024: Trends and Developments, 2024)

[4] Tamże

[5] Policja, Statystyka, Przestępstwa z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii wg jednostek policji rejestrujących postępowanie – postępowania wszczęte (1999-2023).

priorytetyzacja danego zachowania lub substancji kosztem innych obszarów życia oraz kontynuacja pomimo negatywnych skutków.

Raport Nastolatki 3.0 opracowany na podstawie badania przeprowadzonego między październikiem a listopadem 2024 roku, wskazuje wśród najistotniejszych wniosków na spadek średniego czasu korzystania z Internetu przez nastolatki w dni powszednie – w 2024 roku były to 4 godziny i 59 minut w ciągu dnia, co oznacza spadek o 37 minut względem wyników badania zrealizowanego w 2022 roku. Ponad co dziesiąty nastolatek spotkał się z osobą dorosłą poznaną w Internecie, przy czym 95% rodziców nie ma świadomości takich sytuacji. Dodatkowe zaniepokojenie budzi fakt, że 28% nastolatków nie poinformowało nikogo o takim kontakcie. Alarmujący jest wysoki odsetek nastolatków, którzy kiedykolwiek spotykali się z cyberprzemocą (39%)[6].

Brak kontroli rodzicielskiej nad korzystaniem z Internetu przez młodzież może prowadzić do wielu negatywnych konsekwencji, takich jak nadmierne spędzanie czasu w sieci, kontakt z nieodpowiednimi treściami czy zwiększone ryzyko cyberzagrożeń. Tym bardziej niepokojący jest fakt, że ponad połowa nastolatków uczestniczących w badaniu deklaruje, iż ich rodzice nie wyznaczają żadnych zasad dotyczących czasu spędzanego w Internecie (58%). W przestrzeni cyfrowej utrzymuje się również obecność szkodliwych treści – w 2024 roku 22% nastolatków zadeklarowało oglądanie patostreamów, podczas gdy w 2022 roku odsetek ten wynosił 26%. Nadmierne korzystanie z mediów społecznościowych może negatywnie wpływać na codzienne funkcjonowanie młodzieży, prowadząc do zaniedbywania obowiązków. Obawy budzi fakt, że co czwarty nastolatek często rezygnuje z wykonywania obowiązków domowych na rzecz mediów społecznościowych (25%), natomiast blisko co trzeci przyznaje, że z tego samego powodu zaniedbuje swoje obowiązki szkolne (31%)[7].

[6] Ładna A., i in., Nastolatki 3.0 – Raport z ogólnopolskiego badania uczniów i rodziców, NASK – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2025

[7] Tamże.

Dane te podkreślają potrzebę podejmowania skutecznych działań profilaktycznych i interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu i narkotyków, mających na celu ograniczenie skali problemu oraz wspieranie osób uzależnionych i ich rodzin. Zadania w zakresie redukcji szkód muszą dotyczyć wszystkich grup społecznych i stanowić usystematyzowany proces działań profilaktycznych i terapeutycznych. W procesie tym istotne miejsce zajmują edukacja zdrowotna i społeczna, które są realizowane w środowiskach dzieci i młodzieży w formie programów rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii. Nadużywanie substancji psychoaktywnych, w tym narkotyków i alkoholu, stanowi poważne wyzwanie zdrowotne i społeczne, zwłaszcza wśród młodzieży. Dynamiczne zmiany w trendach konsumpcji, wzrastająca dostępność substancji oraz nowe zagrożenia, wymagają kompleksowych działań prewencyjnych i interwencyjnych. W związku z tym Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom na 2026 rok rekomenduje m.in.:

- ✓ zwiększanie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób z uzależnieniem od alkoholu i narkotyków, ze szczególnym uwzględnieniem wyników diagnozy lokalnych potrzeb w zakresie leczenia uzależnień,
- ✓ udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową,
- ✓ prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym,
- ✓ wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz narkotykowych,
- ✓ wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2027-2030 dla Gminy Grodzisk Mazowiecki jest dokumentem wyznaczającym cele oraz sposoby rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i związanych z tą sferą życia problemów rodzinnych i społecznych na terenie Gminy. Niniejszy dokument stanowi kontynuację działań prowadzonych w latach ubiegłych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Zgodnie z art. 4^1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Zadania te w szczególności obejmują:

1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą domową;
3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13^1 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii, które obejmuje:

1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Według art. 4^1 ust. 2 z dnia 26 października 1982 r. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, realizacja ww. zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalonego na okres nie dłuższy niż 4 lata. Biorąc pod uwagę cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia, a także działania w zakresie rozwiązywania uzależnień behawioralnych, Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2027-2030 dla Gminy Grodzisk Mazowiecki został opracowany zgodnie ze wskazanymi powyżej obligatoryjnymi zadaniami, celami operacyjnymi oraz działaniami

określonymi w Narodowym Programie Zdrowia oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Kierunki działań zawarte w Programie są zgodne z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2026, którego celem strategicznym jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu, a jednym z celów operacyjnych NPZ jest profilaktyka uzależnień, w tym: zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom, uzależnienie od nikotyny (tytoniu), uzależnienie od alkoholu, uzależnienia od zachowań (uzależnienia behawioralne) oraz uzależnienia od narkotyków.

Program jest zgodny z następującymi aktami prawnymi:

- ✓ ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określająca priorytety zadań realizowanych poprzez program, traktująca je jako zadania własne gminy,
- ✓ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ✓ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ✓ ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ✓ ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ✓ ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym,
- ✓ ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej.

Źródłem finansowania Programu są środki budżetu Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych oraz opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.

CHARAKTERYSTYKA GMINY GRODZISK MAZOWIECKI

GRODZISK MAZOWIECKI

Lokalizacja:
Województwo mazowieckie,
powiat grodziski

Liczba ludności:
50 785

Powierzchnia:
107,4 km²

PRZYROST NATURALNY

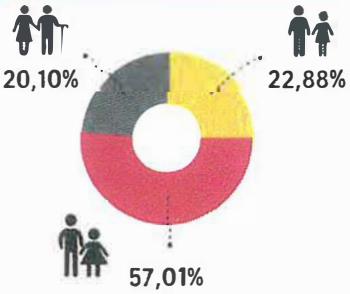
-63

KOBIETY I MĘŻCZYŹNI

23 940 — 47,1%

26 845 — 52,9%

EKONOMICZNE GRUPY WIEKU

KULTURA I SPORT

Ośrodek Sportu i Rekreacji

Ośrodek Kultury Gminy Grodzisk Mazowiecki, którego baza przedstawia się następująco:

- Centrum Kultury,
- Mediateka,
- Kino Centrum Kultury (3D 4K, Dolby Digital),
- Studyjne „Kino Wolność",
- Radio Bogoria,
- Gazeta Bogoria,
- Przestrzeń Kulturze Przyjazna PKP,
- Willa Radogoszcz,
- 18 świetlic gminnych – opieka merytoryczna,
- Dworek Adama Chełmońskiego w Adamowiźnie.

OŚWIATA

W roku szkolnym 2024/2025 Gmina Grodzisk Mazowiecki prowadziła:

- 7 przedszkoli (w tym 3 samodzielne i 4 w zespole),
- Publiczny Żłobek nr 1,
- 9 szkół podstawowych (w tym 5 samodzielnych i 4 w zespole).

Ponadto na terenie Gminy funkcjonują 31 placówek prowadzonych przez inne podmioty:

- 5 przedszkoli publicznych,
- 8 niepublicznych szkół podstawowych,
- 18 niepublicznych placówek wychowania przedszkolnego.

POMOC I WSPARCIE

W Grodzisku Mazowieckim działa wiele instytucji i organizacji, które są gotowe nieść pomoc i wsparcie mieszkańcom.

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Straż Miejska,
- Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia w Grodzisku Mazowieckim, w tym:
  - grupa wsparcia dla osób uzależnionych,
  - konsultacje indywidualne dla młodzieży i rodziców,
  - konsultacje z osobami ryzykownie i szkodliwie pijącymi,
  - zajęcia grupowe dla osób uzależnionych od narkotyków,
  - zajęcia terapeutyczne - warsztaty świetlicowe z osobami uzależnionymi,
  - konsultacje z osobami współuzależnionymi,
  - indywidualne konsultacje dla osób z rodzin alkoholowych DDA,
- świetlica opiekuńczo-wychowawcza z programem socjoterapeutycznym,
- Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „FAMILIA", w ramach którego prowadzone są zajęcia terapeutyczne dla osób uzależnionych, współuzależnionych.
- 5 Klubów Abstynenta

* *Raport o stanie Gminy Grodzisk Mazowiecki za 2025 rok*

ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Do istotnych zasobów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których mogą korzystać mieszkańcy Gminy Grodzisk Mazowiecki należą:

- ✓ Ośrodek Pomocy Społecznej,
- ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ✓ Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- ✓ Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- ✓ Urząd Miejski,
- ✓ funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji oraz Straży Miejskiej,
- ✓ placówki oświatowe,
- ✓ organizacje pozarządowe i związki wyznaniowe,
- ✓ Punkt Informacyjno-Konsultacyjny,
- ✓ 5 Klubów Abstynenta,
- ✓ Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia,
- ✓ świetlica opiekuńczo-wychowawcza z programem socjoterapeutycznym,
- ✓ Ośrodek Kultury,
- ✓ świetlice wiejskie,
- ✓ Ośrodek Sportu i Rekreacji.

Istotnymi partnerami w realizacji działań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Mazowieckim, a także Powiatowy Urząd Pracy w Grodzisku Mazowieckim.

Do zasobów osobowych działających na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom na terenie Gminy Grodzisk Mazowiecki należy zaliczyć:

- ✓ pedagogów i psychologów zatrudnionych w placówkach oświatowych,
- ✓ członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ✓ pracowników i specjalistów Ośrodka Pomocy Społecznej,
- ✓ funkcjonariuszy Policji,

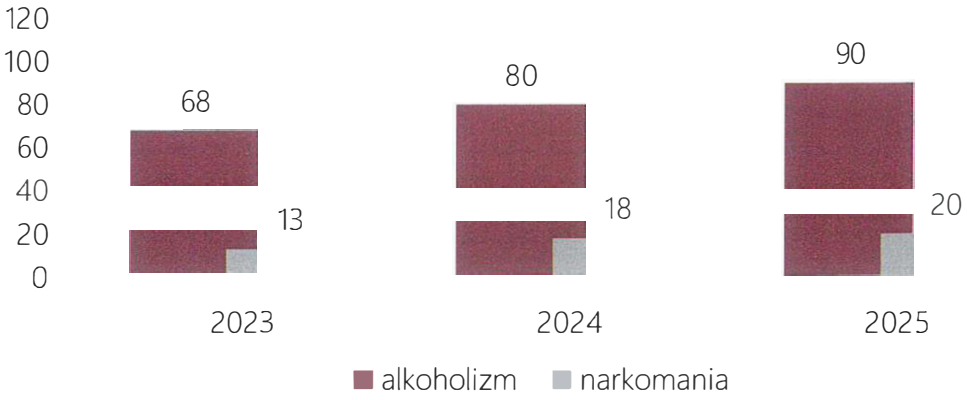
- ✓ sędziów, prokuratorów oraz kuratorów sądowych i społecznych,
- ✓ pracowników placówek ochrony zdrowia,
- ✓ przedstawicieli organizacji pozarządowych i związków wyznaniowych.

PROBLEM UZALEŻNIEŃ W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych. Narkomania, definiowana zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii, oznacza *stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich*. Problem narkomanii ma charakter interdyscyplinarny. Znajduje się on w polu zainteresowania różnych służb, takich jak lecznictwo, oświata, pomoc społeczna, organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz media. Każda z nich styka się z tym zjawiskiem od innej strony.

W analizowanym okresie widoczny jest systematyczny wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia w związku z problemem alkoholizmu i narkomanii. W przypadku alkoholizmu liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wzrosła z 68 w 2023 roku do 80 w 2024 roku i 90 w 2025 roku, z kolei z powodu narkomanii z pomocy społecznej korzystało odpowiednio 13, 18 i 20 rodzin. Alkoholizm pozostawał więc zdecydowanie częstszą przyczyną udzielania pomocy niż narkomania. Dane uzasadniają potrzebę dalszego rozwijania profilaktyki, edukacji, terapii oraz wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Wykres 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii w latach 2023-2025

Źródło. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023, 2024 i 2025 rok

W 2025 roku alkoholizm jako przyczyna udzielania wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej zajmował szóste miejsce. W tym samym okresie z pomocy społecznej skorzystało 915 gospodarstw domowych, spośród nich osoby dotknięte problemem alkoholowym stanowiły 9,8% ogółu beneficjentów, natomiast narkomania znalazła się na dziewiątym miejscu i jednocześnie rodziny te stanowiły 2,2% wszystkich rodzin[8].

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grodzisku Mazowieckim powołana do wykonywania zadań Gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, prowadzi swą działalność w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Z ramienia Ośrodka Pomocy Społecznej obsługę administracyjną i techniczną GKRPA prowadzi Specjalista ds. Uzależnień. W 2025 roku w skład Komisji wchodziło 8 członków[9].

[8] Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 rok
[9] Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2025 rok

Do zadań GKRPA zalicza się:

1. Inicjowanie działań lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
2. Kontrola zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych co najmniej raz w roku.
3. Zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych, m.in. poprzez przeprowadzanie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy.
4. Wydawanie opinii dotyczących zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z uchwałami Rady Miejskiej, będącymi podstawą do uzyskania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
5. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego.
6. Rozmowy motywujące do podjęcia leczenia.
7. Kierowanie na badanie przez biegłego, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
8. Współpraca z innymi organami administracji państwowej i samorządowej oraz organizacjami społecznymi, związkami wyznaniowymi w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.
9. Podnoszenie kwalifikacji z zakresu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez uczestnictwo w szkoleniach, kursach, konferencjach, a także ukończenie studiów podyplomowych i specjalizacji.

Dane dotyczące działań podejmowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Grodzisk Mazowiecki w latach 2023-2025 przedstawiono w kolejnej tabeli. W analizowanym okresie odnotowano wahania liczby osób z problemem alkoholowym, z którymi członkowie Komisji przeprowadzili rozmowy – ze 172 w 2023 roku, do 127 w 2024 roku oraz 137 w 2025 roku. Zróżnicowane wartości przyjmowała także liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym objętych rozmowami – w 2023 roku było to 258 osób, w 2024 roku – 106, a w 2025 roku liczba przyjęła najniższą wartość, tj. 30. W analizowanych latach Komisja kierowała również do sądu wnioski o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. W 2023 roku wystąpiono z wnioskiem wobec 33 osób, a w latach 2024-2025 – 10 osób.

Tabela 1. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Grodzisk Mazowiecki wobec osób uzależnionych w larach 2023-2025

wyszczególnienie	2023	2024	2025
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	172	127	137
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	258	106	30
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	33	10	10

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023, 2024 i 2025 rok

Na terenie Gminy działa 5 Klubów Abstynenta oraz jedno stowarzyszenie abstynenckie.

Na terenie Gminy funkcjonuje także Punkt Informacyjno-Konsultacyjny (PIK), finansowany ze środków pochodzących z koncesji przyznawanych na sprzedaż napojów alkoholowych. Jego zadaniem jest wsparcie osób w kryzysach, w szczególności zmagających się z problemem uzależnień oraz uwikłanych w przemoc domową. Punkt w 2025 roku był czynny średnio 188 godzin w miesiącu, a poradnictwo udzielane w nim jest przez 4 psychologów oraz 1 prawnika.

Dane wskazują na wyraźny wzrost liczby osób korzystających z porad Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego. Łączna liczba osób objętych wsparciem zwiększyła się ze 155 w 2023 roku do 471 w 2024 roku, a następnie do 550 w 2025 roku. Oznacza to ponad trzykrotny wzrost w całym analizowanym okresie.

Najliczniejszą grupę stanowiły osoby doznające przemocy domowej. Ich liczba wzrosła z 66 w 2023 roku do 387 w 2024 roku, po czym nieznacznie zmniejszyła się do 345 w 2025 roku. Pomimo spadku w ostatnim roku wartość ta pozostawała ponad pięciokrotnie wyższa niż w 2023 roku W 2024 roku osoby doznające przemocy stanowiły 82,2% wszystkich korzystających z porad, natomiast w 2025 roku – 62,7%. Dane pokazują, że przeciwdziałanie przemocy domowej było w latach 2024-2025 głównym obszarem działalności Punktu.

Liczba osób stosujących przemoc domową, którym udzielono porad ulegała wahaniom. W 2023 roku nie odnotowano takich osób, w 2024 roku było ich 10, a w 2025 roku – 8.

Istotną zmianę odnotowano w grupie osób z problemem alkoholowym. W latach 2023-2024 liczba korzystających z porad utrzymywała się na poziomie 15 osób, natomiast w 2025 roku wzrosła do 101. Oznacza to ponad sześciokrotny wzrost w stosunku do roku poprzedniego. Jednocześnie liczba dorosłych członków rodzin osób z problemem alkoholowym spadła z 72 w 2023 roku do 26 w 2024 roku, a następnie wzrosła do 34 w 2025 roku.

Systematycznie zwiększała się liczba osób korzystających ze wsparcia w związku z problemem narkotykowym. Liczba osób bezpośrednio dotkniętych tym problemem wzrosła z 2 w 2023 roku do 16 w 2024 roku i 31 w 2025 roku. Podobny kierunek zmian dotyczył dorosłych członków ich rodzin – z braku odnotowanych przypadków w 2023 roku do 17 osób w 2024 roku i 31 w 2025 roku. Może to wskazywać na rosnące zapotrzebowanie na pomoc dotyczącą używania substancji innych niż alkohol.

Należy stale rozwijać aparat pomocowy, w tym inicjować dodatkowe działania środowiskowe ukierunkowane na rozpoznawanie i wspieranie środowisk szczególnie dotkniętych lub narażonych na występowanie tego rodzaju sytuacji kryzysowych. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 2. Liczba osób, którym udzielono porad w PIK w latach 2023-2025

wyszczególnienie	2023	2024	2025
osoby z problemem alkoholowym	15	15	101
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym	72	26	34
osoby doznające przemocy domowej	66	387	345
osoby stosujące przemoc domową	0	10	8
osoby z problemem narkotykowym	2	16	31
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem narkotykowym	0	17	31

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023, 2024 i 2025 rok

Usługi terapeutyczne dla osób uzależnionych i współuzależnionych świadczy Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia Szpitala Zachodniego w Grodzisku Mazowieckim. Poradnia prowadzi program ponadpodstawowy, nierefundowany przez NFZ obejmujący:

- ✓ grupę wsparcia dla osób uzależnionych (w 2025 roku skorzystały 144 osoby, w 2024 roku było to 291 osób);
- ✓ konsultacje indywidualne dla młodzieży i rodziców (w 2025 roku skorzystało 119 osób, w 2024 roku – 142 osoby, a w 2023 roku – 138 osób);
- ✓ konsultacje z osobami ryzykownie i szkodliwie pijącymi (w 2025 roku skorzystały 144 osoby, w 2024 roku – 175 osób, a w 2023 roku – 216 osób);
- ✓ zajęcia grupowe dla osób uzależnionych od narkotyków (w 2025 roku skorzystało 285 osób, w 2024 roku – 403 osoby, a w 2023 roku – 368 osób);
- ✓ zajęcia terapeutyczne – warsztaty świetlicowe z osobami uzależnionymi (w 2025 roku skorzystały 494 osoby, w 2024 roku – 403 osoby, a w 2023 roku – 540 osób);

- ✓ konsultacje z osobami współuzależnionymi (w 2025 roku skorzystało 160 osób, w 2024 roku – 190 osób, a w 2023 roku – 238 osób);
- ✓ indywidualne konsultacje dla osób z rodzin alkoholowych DDA (w 2025 roku skorzystało 135 osób, a w 2024 i 2023 roku – po 144 osoby).

Podsumowując, Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia Szpitala Zachodniego w Grodzisku Mazowieckim zapewnia szeroki zakres nierefundowanego wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych, młodzieży, rodziców oraz osób z rodzin alkoholowych. W 2025 roku największym zainteresowaniem cieszyły się warsztaty świetlicowe dla osób uzależnionych, z których skorzystały 494 osoby oraz zajęcia grupowe dla osób uzależnionych od narkotyków – 285 osób. W większości form pomocy odnotowano spadek liczby uczestników w porównaniu z 2024 rokiem, szczególnie w grupie wsparcia dla osób uzależnionych. Jednocześnie wzrosło zainteresowanie warsztatami terapeutycznymi, co wskazuje na utrzymujące się duże zapotrzebowanie na specjalistyczną pomoc i potrzebę dalszego rozwijania lokalnej oferty terapeutycznej.

Ponadto, Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu Współuzależnienia działający przy Mazowieckim Specjalistycznym Centrum Zdrowia w Pruszkowie prowadzi zajęcia terapeutyczne dla osób uzależnionych od alkoholu, wykraczających poza standardowy, podstawowy program terapii uzależnień. W 2025 roku z usług skorzystało 279 osób.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Mazowieckim współpracuje ze Stowarzyszeniem Rodzin Abstynenckich „FAMILA" w Grodzisku Mazowieckim, w ramach której w siedzibie stowarzyszenia prowadzone są zajęcia terapeutyczne dla osób uzależnionych, współuzależnionych. W ramach umów usługi świadczy 3 psychologów prowadzących:

- ✓ grupę wsparcia dla osób doznających przemocy domowej w wymiarze do max. 8 godzin miesięcznie;
- ✓ warsztaty edukacyjno-terapeutyczne dla osób współuzależnionych, mieszkających w rodzinie z osobą uzależnioną w wymiarze do max. 24 godzin miesięcznie;

- ✓ grupę wsparcia oraz konsultacji psychologicznych dla osób z problemem alkoholowym, narkotykowym i uzależnień behawioralnych, a także członkom rodzin osób uzależnionych w wymiarze do max. 12 godzin miesięcznie.

Istotnym wsparciem lokalnego systemu profilaktyki jest realizacja programów i innych działań profilaktycznych, skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej.

Profilaktyka w obszarze uzależnień i innych problemów społecznych dzieli się na trzy podstawowe poziomy: uniwersalną, selektywną i wskazującą. Podział ten oparty jest na zakresie i grupie odbiorców działań profilaktycznych.

- ✓ Profilaktyka uniwersalna skierowana jest do całej populacji, niezależnie od poziomu ryzyka – np. całe szkoły, społeczności lokalne, klasy, rodziny, a jej celem jest zapobieganie występowaniu problemów w przyszłości poprzez wzmacnianie czynników chroniących i ograniczanie czynników ryzyka.
- ✓ Profilaktyka selektywna skierowana jest do osób lub grup znajdujących się w podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów – np. dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, młodzież z trudnościami wychowawczymi. Jej celem jest przeciwdziałanie rozwojowi problemów poprzez interwencję ukierunkowaną na specyficzne czynniki ryzyka.
- ✓ Profilaktyka wskazująca skierowana jest do osób, u których występują już wczesne objawy problemów (np. pierwsze epizody używania substancji, zaburzenia zachowania), ale które nie spełniają jeszcze kryteriów diagnostycznych zaburzenia. Celem tego rodzaju profilaktyki jest szybkie i precyzyjne reagowanie, aby zapobiec pogłębieniu problemu lub jego utrwaleniu.

W latach 2023-2025 na terenie Gminy Grodzisk Mazowiecki realizowano działania profilaktyczne ukierunkowane na przeciwdziałanie uzależnieniom oraz ograniczanie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.

W 2025 roku na terenie Gminy zrealizowano rekomendowany program profilaktyczny „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców", w którym uczestniczyło 145 nauczycieli oraz 150 rodziców. W 2024 roku również przeprowadzono powyższy

program, w którym wzięło udział 152 nauczycieli i 168 rodziców, a ponadto program „Archipelag Skarbów", który zgromadził 200 uczniów, 30 nauczycieli i 50 rodziców, „Spójrz inaczej - program zajęć wychowawczo-profilaktycznych dla klas I-III szkół podstawowych" (9 nauczycieli), „Unplugged" (118 uczniów), „Debata" (200 uczniów, 30 nauczycieli i 50 rodziców), „Poruszające bajki o emocjach" (115 uczniów i 9 nauczycieli), „Wspólne kroki w Cyberświecie" (37 nauczycieli) oraz Iskra odporności (16 nauczycieli). Ponadto, w 2023 roku również przeprowadzano liczne programy rekomendowane, w tym: „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców", „Archipelag Skarbów", „Unplugged", „Przyjaciele Zippiego", „Debata", „ARS, czyli jak dbać o miłość?" oraz „Poruszające bajki o emocjach". Łącznie w powyższych programach w 2023 roku wzięło udział 1 199 uczniów, 104 nauczycieli oraz 661 rodziców.

W ramach działalności profilaktycznej Gmina w 2025 roku sfinansowała poniższe działania prowadzone w placówkach szkolno-opiekuńczych:

1. Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2
   - ✓ program profilaktyczny „Odczuwaj, ufaj, mów" dla 6 klas IV zrealizowany przez Poradnię Psychologów i Profilaktyki w Warszawie.
2. Szkoła Podstawowa nr 6
   - ✓ warsztat profilaktyczny prowadzony przez RYMcerzy z Fundacji „Nie zmarnuj swojego życia".
3. Szkoła Podstawowa im. K. Tańskich w Izdebnie Kościelnym
   - ✓ warsztaty profilaktyczne dla uczniów dotyczące profilaktyki agresji słownej, przemocy fizycznej i psychicznej.
4. Przedszkole nr 1
   - ✓ szkolenie dla pracowników Przedszkola dotyczące. Standardów Ochrony Małoletnich.

Gmina realizuje projekt „Pedagog ulicy", zatrudniając 2 sreetworkerów, którzy prowadzą zajęcia w środowisku otwartym, które skierowane dla młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym. Pedagodzy pracują po 48 godzin miesięcznie.

Dane potwierdzają duże zapotrzebowanie na działania wspierające kompetencje wychowawcze dorosłych oraz profilaktykę skierowaną do dzieci i młodzieży. Jednocześnie ograniczenie liczby realizowanych programów w 2025 roku wskazuje na potrzebę utrzymania szerokiej i zróżnicowanej oferty profilaktycznej, obejmującej równolegle uczniów, rodziców i kadrę pedagogiczną.

Na terenie gminy Grodzisk Mazowiecki prowadzone są zajęcia opiekuńczo-wychowawcze z elementami profilaktyki w świetlicach wiejskich. Znajdują się one w następujących miejscowościach:

- ✓ Czarny Las;
- ✓ Kady;
- ✓ Kłudno Stare;
- ✓ Kraśnicza Wola;
- ✓ Natolin;
- ✓ Radonie;
- ✓ Zabłotnia.

Na terenie Gminy funkcjonuje także świetlica opiekuńczo-wychowawcza z programem socjoterapeutycznym, działająca na zlecenie Gminy w Szkole Podstawowej nr 1. Świetlica czynna jest 6 godzin w tygodniu dla grupy 30 dzieci.

Gmina Grodzisk Mazowiecki w 2025 roku była organizatorem wypoczynku letniego z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży z rodzin rozbitych, alkoholowych, niewydolnych wychowawczo, o trudnej sytuacji materialnej. W 2 lipcowo-sierpniowych turnusach brało udział 90 dzieci.

RYNEK ALKOHOLOWY W GMINIE GRODZISK MAZOWIECKI

W 2025 roku wartość sprzedanego alkoholu na terenie Gminy Grodzisk Mazowiecki wyniosła 83 821 695,51 zł, w tym 41 294 987,07zł wartości sprzedanego alkoholu powyżej 18%, 27 568 176,70 zł do 4,5% (oraz piwa) oraz 14 958 531,74 zł od 4,5% do 18% bez piwa. Na przestrzeni analizowanych lat wartość sprzedanego alkoholu na terenie Gminy ulegała znacznym wahaniom.

Rysunek 1. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie Gminy Grodzisk Mazowiecki w latach 2023-2025

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023, 2024 i 2025 rok

Na przestrzeni lat 2023-2025 liczba punktów przeznaczonych do spożycia alkoholu w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne) zwiększyła się z 42 do 48. W przypadku liczby punktów sprzedaży alkoholu przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepów) odnotowano nieznaczny wzrost, gdyż w 2023 roku było ich 97, natomiast w latach 2024-2025 liczba ta wzrosła do 98.

Wykres 2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Grodzisk Mazowiecki w latach 2023-2025

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023, 2024 i 2025 rok

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW[10]

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały problemy społeczne z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu i napojów energetycznych, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy oraz woreczki nikotynowe, a także uzależnieniami behawioralnymi. Dodatkowo zbadano wiedzę na temat zaburzeń odżywiania.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

Uczniowie z Gminy Grodzisk Mazowiecki wypełnili łącznie 509 kwestionariuszy ankiet. Poniższy rysunek ilustruje strukturę próby według płci. W badaniu diagnozującym problemy społeczne dziewczynki stanowiły 50,1% badanej próby, podczas gdy chłopcy wypełnili 49,9% kwestionariuszy.

Rysunek 2. Płeć: N[11]=509

[10] Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy, które mogą nie sumować się do 100%.
[11] N oznacza wielkość próby badawczej, tzn. liczbę respondentów odpowiadających na pytanie.

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. Prawie co trzeci uczeń uczęszczał w momencie badania do klasy VII szkoły podstawowej (31,2%), a 29,1% respondentów do klasy V. Uczniowie z klasy VI stanowili 22,6% badanej próby, a klasy VIII – 16,1%. Najmniejszy odsetek to ankietowani z I i II klasy szkoły ponadpodstawowej (kolejno 0,2% i 0,8%).

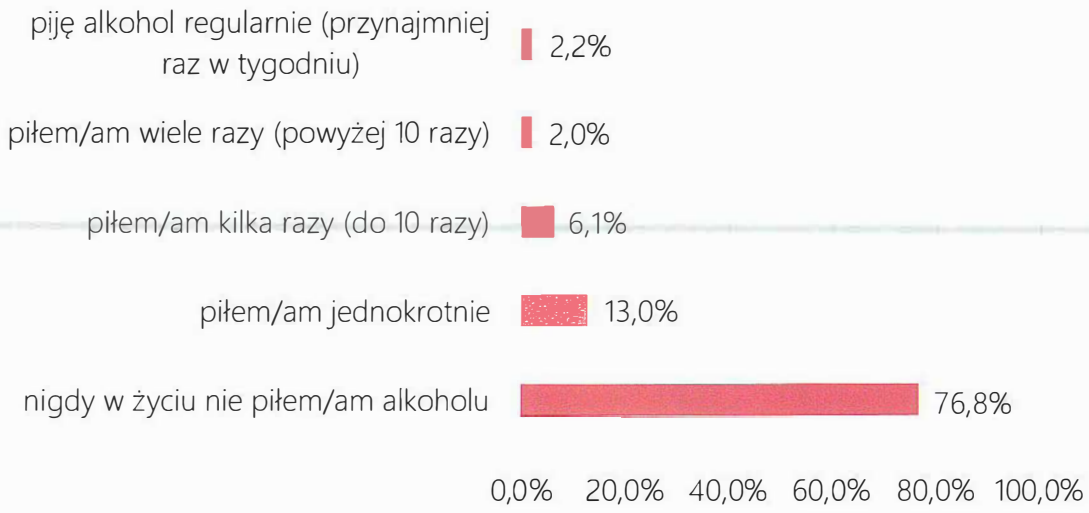
Wykres 3. Klasa: N=509

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze z analizowanych pytań dotyka problemu spożywania alkoholu przez uczniów z Gminy Grodzisk Mazowiecki. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że kontakt z alkoholem miał blisko co czwarty badany uczeń (23,3%), w tym 13,0% spożyło go jednokrotnie, 6,1% piło alkohol kilka razy (do 10 razy), 2,0% – wielokrotnie (powyżej 10 razy), a 2,2% ankietowanych robi to regularnie, tj. przynajmniej raz w tygodniu.

Wykres 4. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=509

Następne pytanie zostało skierowane do uczniów, którzy w poprzednim pytaniu zadeklarowali sięgnięcie kiedykolwiek po alkohol i miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania go w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Z poniższych informacji wynika, że 73,7% badanych nie spożywało alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni (87 osób). Wśród ankietowanych, którzy zadeklarowali sięgnięcie po alkohol: 16,1% piło go 1-2 razy (19 osób), po 1,7% spożywało go od 3 do 4 razy oraz 5-7 razy (po 2 osoby), a 6,8% – więcej niż 7 razy (8 osób).

Tabela 3. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=118

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	73,7%	87
1 – 2 razy	16,1%	19
3 – 4 razy	1,7%	2
5 – 7 razy	1,7%	2
więcej niż 7 razy	6,8%	8

Uczniowie zostali zapytani również o to w jaki sposób zdobyli alkohol po raz pierwszy. Największy odsetek respondentów nie pamiętał jak spożył pierwszy alkohol (33,1%, tj. 39 osób), natomiast 33 ankietowanych wypiło go przez pomyłkę (28,0%). 13 badanych podkradło alkohol rodzicom/członkom rodziny (11,0%), 8 respondentów kupiło sobie samodzielnie (6,8%), 4 badanych poprosiło kogoś o zakup (3,4%), a 21 wskazało

na inną odpowiedź (17,8%). Analiza odpowiedzi otwartych wskazuje, że pierwszy kontakt uczniów z alkoholem najczęściej następował w środowisku rodzinnym. W około dwóch trzecich wypowiedzi uczniowie wskazywali, że alkohol został im podany przez rodziców, ojca, rodzeństwo, dziadka lub ciocię, zazwyczaj „do spróbowania" albo za zgodą dorosłych. Do takich sytuacji dochodziło często podczas uroczystości rodzinnych, m.in. komunii, osiemnastych urodzin czy Sylwestra. Kilku uczniów otrzymało alkohol od kolegów lub znajomych, co może wskazywać na znaczenie presji rówieśniczej i dostępności alkoholu w grupie. Pojawiła się również odpowiedź dotycząca podania alkoholu w cukierku „dla żartu", a część wypowiedzi była nieprecyzyjna, np. „dostałem" lub „spróbowałam łyk". Jedna osoba wskazała na piwo bezalkoholowe, co może świadczyć o odmiennym rozumieniu pytania lub traktowaniu tego produktu jako pierwszego doświadczenia związanego z alkoholem.

Tabela 4. W jaki sposób otrzymałeś/aś – zdobyłeś/aś alkohol po raz pierwszy? N=118

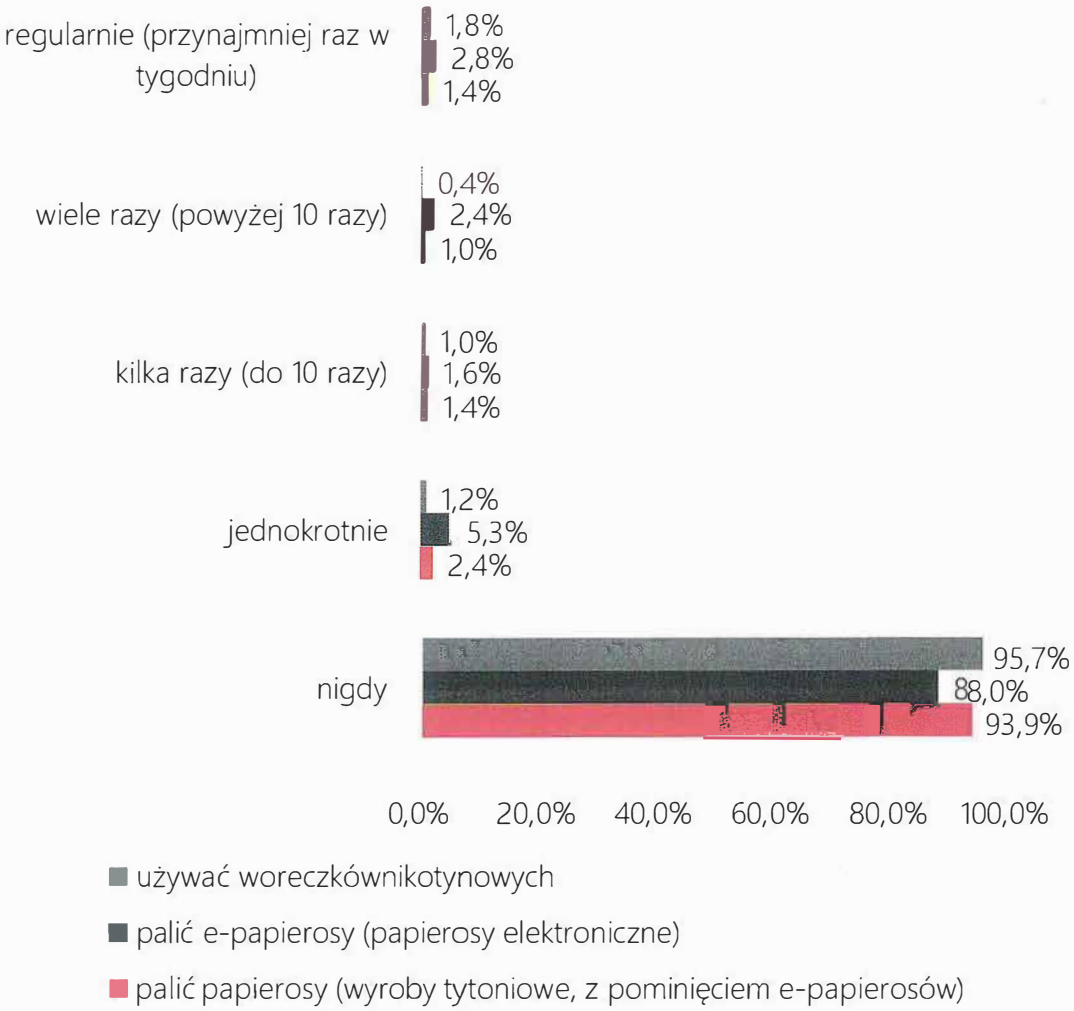
Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
nie pamiętam	33,1%	39
wypiłem/am przez pomyłkę	28,0%	33
inne, jakie?	17,8%	21
podkradłem/am rodzicom/członkom rodziny	11,0%	13
kupiłem/am sobie sam/a	6,8%	8
poprosiłem/am kogoś o kupno	3,4%	4

PROBLEM NIKOTYNOWY

W dalszej kolejności badaniu poddana została częstotliwość sięgania przez uczniów po papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów) oraz e-papierosy, a także woreczki nikotynowe. Z deklaracji respondentów wynika, że kontakt z e-papierosami miało 12,1% ankietowanych, w tym kolejno 2,8% pali je regularnie (przynajmniej raz w tygodniu), 2,4% sięgnęło po nie wiele razy (powyżej 10 razy), 1,6% – kilkukrotnie (do 10 razy), natomiast jednokrotne próby palenia papierosów elektronicznych ma za sobą 5,3% uczniów. Jak wynika z badań po papierosy tradycyjne sięgnęło mniej uczniów niż w przypadku e-papierosów, tj. 6,2% ankietowanych. 2,4% paliło je jednokrotnie, po 1,4% kilkukrotnie

(do 10 razy) lub sięga po nie regularnie, natomiast oraz 1,0% palił je wielokrotnie (powyżej 10 razy). Woreczki nikotynowe były używane przez 4,4% młodych respondentów, spośród których kolejno 1,2% sięgnęło po nie jednokrotnie, 1,0% – kilkukrotnie (do 10 razy), 0,4% – wiele razy (powyżej 10 razy), natomiast 1,8% używa ich regularnie.

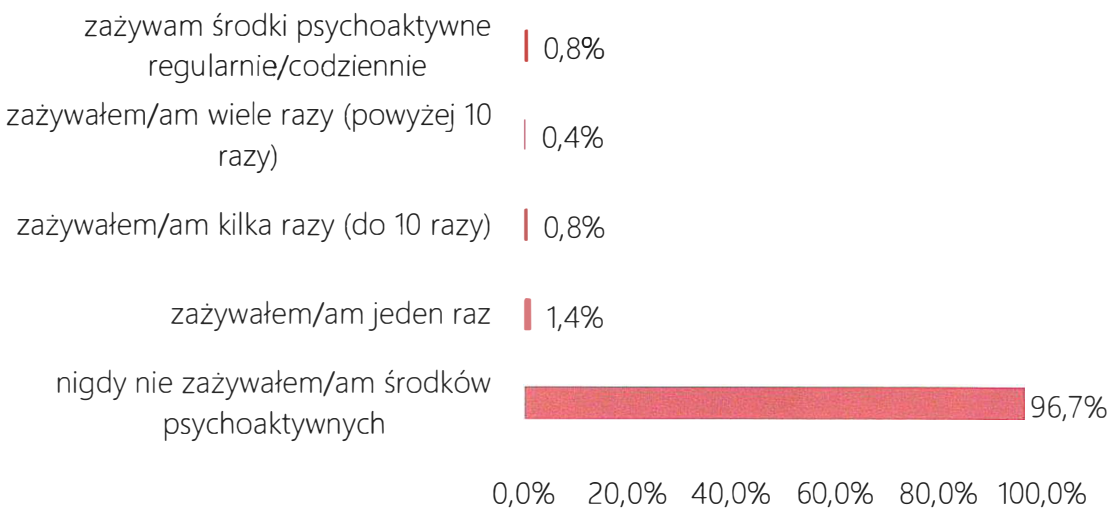
Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N=509

PROBLEM NARKOTYKOWY

Następny z analizowanych obszarów dotyczył zażywania środków psychoaktywnych. W celu dogłębnej analizy tego problemu, respondentom zadano pytanie o to, ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Z odpowiedzi uczniów wynika, że łącznie 3,4% z nich sięgnęło po tego rodzaju używki, spośród których po 0,8% zrobiło to kilka razy (do 10 razy) lub zażywa je regularnie, 0,4% przyznało się do wielokrotnego (powyżej 10 razy) zażycia takich substancji, a 1,4% zrobiło to raz w życiu.

Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=509

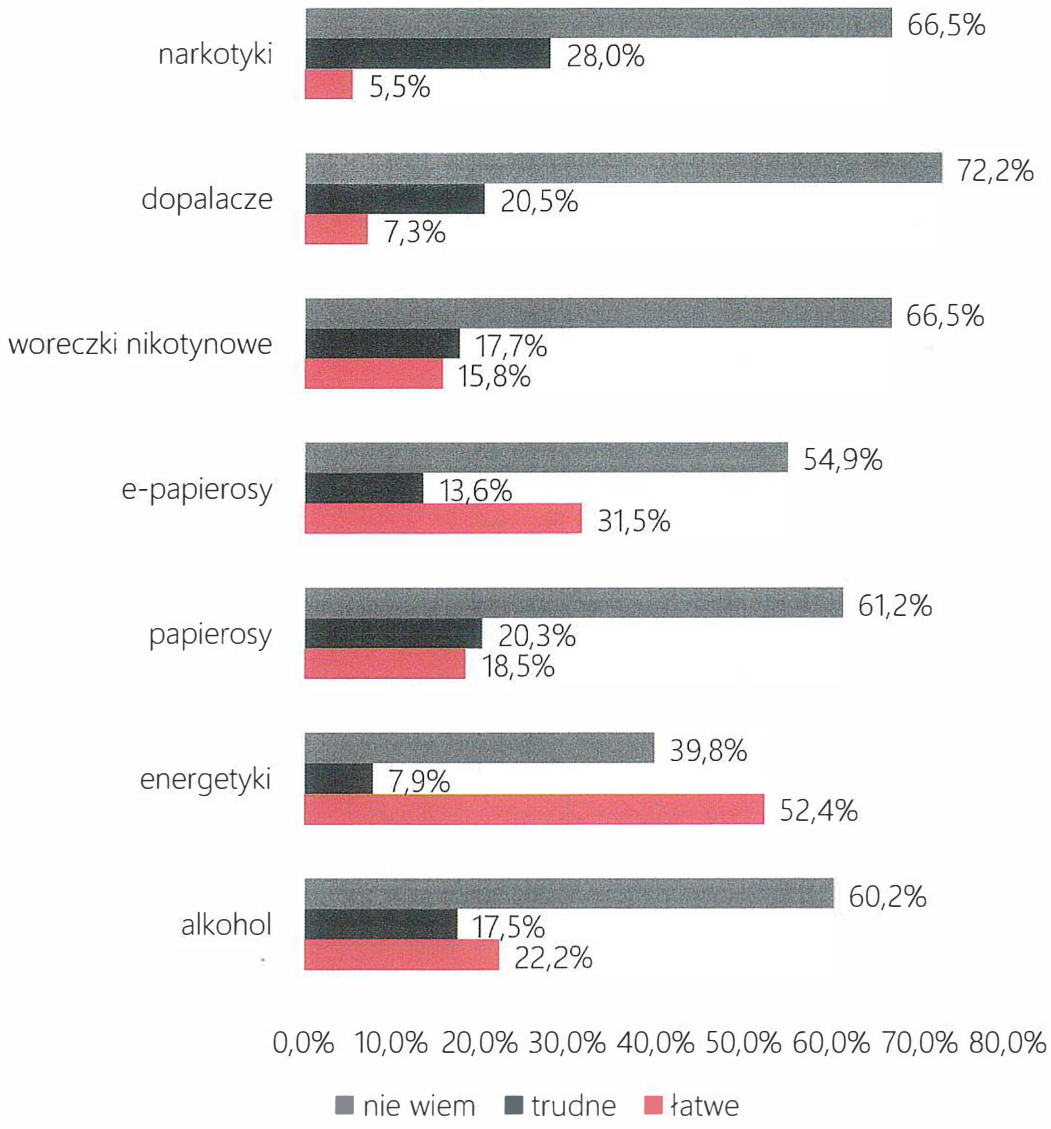

W następnej kolejności uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów, e-papierosów, woreczków nikotynowych oraz energetyków w swojej miejscowości. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- ✓ narkotyki są łatwe do zdobycia dla 5,5% ankietowanych, a trudne dla 28,0%,
- ✓ dopalacze są łatwe do zdobycia dla 7,3% badanych, a trudne dla 20,5%,
- ✓ alkohol jest łatwy do zdobycia dla 22,2% respondentów, a trudny dla 17,5%,
- ✓ papierosy są łatwe do zdobycia dla 18,5% ankietowanych, a trudne dla 20,3%,
- ✓ e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 31,5% osób, a trudne dla 13,6%,
- ✓ woreczki nikotynowe są łatwe do zdobycia dla 15,8%, a trudne dla 17,7%,
- ✓ energetyki są łatwe do zdobycia dla 52,4%, a trudne dla 7,9%.

Zebrane dane wskazują, że uczniowie mają największą łatwość w dostępie do napojów energetycznych, e-papierosów oraz alkoholu. Szczególnie niepokojący jest fakt, że ponad połowa badanych uznała energetyki za łatwo dostępne, a niemal co trzeci respondent podobnie ocenił dostępność e-papierosów. Relatywnie łatwy dostęp dotyczy również papierosów, woreczków nikotynowych i alkoholu. Narkotyki oraz dopalacze są oceniane jako trudniej dostępne, jednak obecność uczniów wskazujących na ich łatwe zdobycie potwierdza, że również te substancje pozostają w zasięgu części młodzieży.

Wykres 7. Gdybyś chciał/a zdobyć energetyki, narkotyki, dopalacze, alkohol, woreczki nikotynowe, papierosy oraz e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=509

W dalszej kolejności uczniowie zostali poproszeni o określenie znajomości rówieśników, którzy sięgają po substancje psychoaktywne oraz po napoje energetyczne.

- ✔ 31,8% uczniów zna osoby sięgające po alkohol (8,7% zna jedną osobę, 15,2% – kilka osób, a 7,9% – wiele osób), 21,1% miało trudność w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie, a 47,2% uznało, że ich rówieśnicy nie sięgają po tą substancję;
- ✔ 63,0% badanych zna w swoim otoczeniu uczniów pijących energetyki (9,1% zna jedną taką osobę, 28,5% – kilka osób, tj. do 10, z kolei 25,4% wskazało na znajomość wielu osób, tj. powyżej 10), 13,2% badanych miało trudność w ustosunkowaniu się do tego pytania, a 23,8% twierdzi, że ich rówieśnicy nie sięgają po energetyki;
- ✔ znajomość osób sięgających po papierosy tradycyjne zadeklarowało 27,3% młodych respondentów (10,0% zna jedną taką osobę, 10,8% – kilka osób, a 6,5% – wiele osób), jednocześnie trudność w odpowiedzi na to pytanie miało 23,8% uczniów, z kolei w opinii 48,8% ich rówieśnicy nie sięgają po papierosy;
- ✔ 46,5% badanych zna rówieśników sięgających po e-papierosy (11,6% zna jedną taką osobę, 19,7% – kilka osób, a 15,2% – wiele osób), wśród respondentów 17,5% miało trudność w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie, a 36,0% uznało, że ich rówieśnicy nie sięgają po elektroniczne papierosy;
- ✔ znajomość uczniów sięgających po woreczki nikotynowe zadeklarowało łącznie 18,9% ankietowanych (po 5,9% zna jedną taką osobę lub wiele osób, a 7,1% – kilka osób), trudność w określeniu znajomości rówieśników sięgających po tego rodzaju substancje zadeklarowało 21,9% badanych, a w opinii największego odsetka badanych, tj. 59,3%, ich rówieśnicy nie sięgają po nie;
- ✔ uczniowie znający rówieśników sięgających po dopalacze stanowili 9,4% ankietowanych (kolejno 3,4% zna jedną taką osobę, 3,2% – kilka osób, a 2,8% – powyżej 10 osób), 23,8% nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie, a najwięcej, tj. 66,9% nie zna takich osób w swoim otoczeniu;

- ✓ na znajomość rówieśników sięgających po narkotyki wskazało łącznie 9,3% badanych (4,7% zna jedną osobę, 2,8% – kilka osób, a 1,8% zadeklarowało znajomość wielu rówieśników sięgających po narkotyki), wśród ankietowanych 21,1% miało trudność w ustosunkowaniu się do tego pytania, natomiast większość uczniów zadeklarowało, że ich rówieśnicy nie sięgają po tego rodzaju substancje (69,7%).

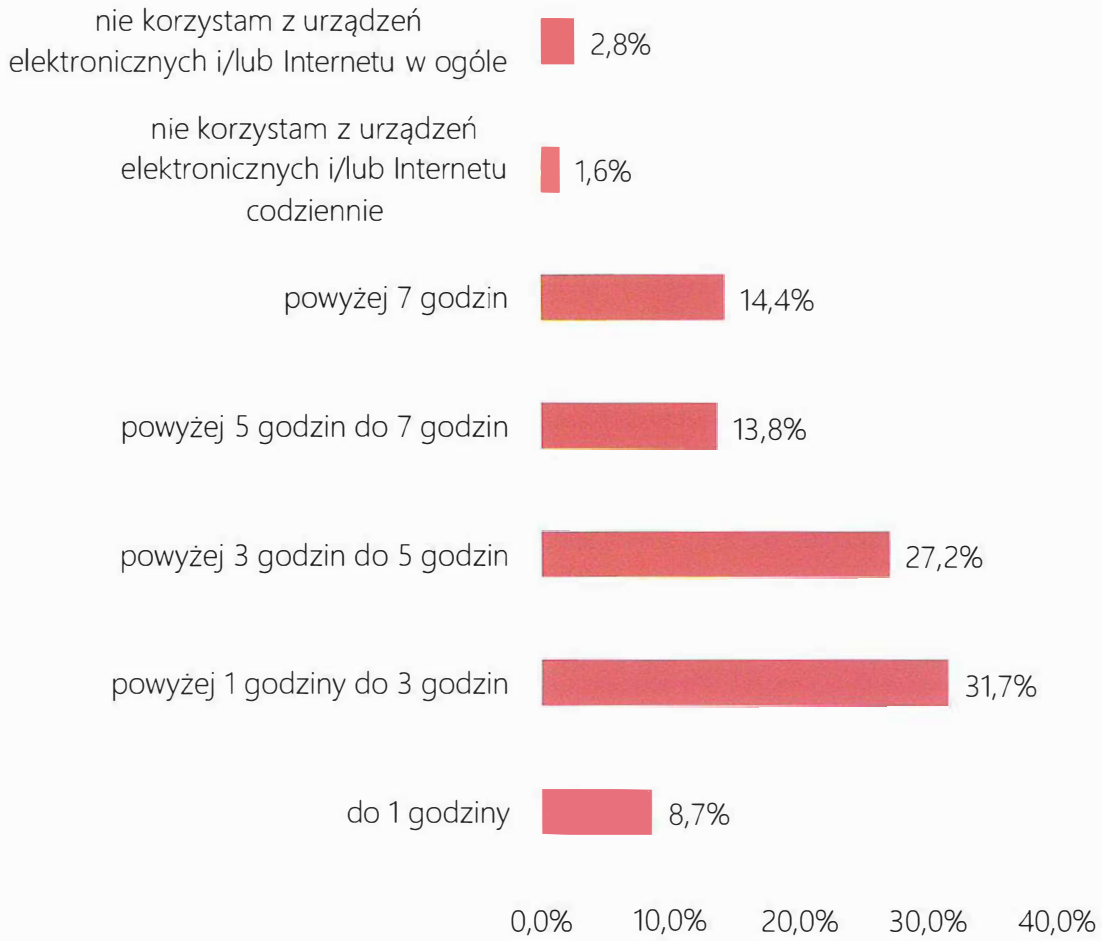
Tabela 5. Czy wśród Twoich rówieśników są osoby, które sięgają po poniższe substancje? N=509

Odpowiedź	tak, jedna osoba	tak, kilka osób (do 10 osób)	tak, wiele osób (powyżej 10 osób)	trudno powiedzieć	moi rówieśnicy nie sięgają po taką substancję
alkohol	8,7%	15,2%	7,9%	21,1%	47,2%
energetyki	9,1%	28,5%	25,4%	13,2%	23,8%
papierosy	10,0%	10,8%	6,5%	23,8%	48,8%
e-papierosy	11,6%	19,7%	15,2%	17,5%	36,0%
woreczki nikotynowe	5,9%	7,1%	5,9%	21,9%	59,3%
dopalacze	3,4%	3,2%	2,8%	23,8%	66,9%
narkotyki	4,7%	2,8%	1,8%	21,1%	69,7%

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH I INTERNETU

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie kwestii korzystania z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu przez uczniów z Gminy Grodzisk Mazowiecki. Pierwsze pytanie dotyczyło czasu, jaki badani poświęcają na korzystanie z tego typu urządzeń w ciągu dnia nauki szkolnej. Badanie wykazało, że blisko co trzeci młody mieszkaniec przeznacza na tę czynność od 1 do 3 godzin dziennie (31,7%), co czwarty – od 3 do 5 godzin dziennie (27,2%), a co siódmy – powyżej 7 godzin (14,4%) lub powyżej 5 do 7 godzin dziennie (13,8%). Tylko 8,7% młodych osób robi to do 1 godziny dziennie. Spośród wszystkich badanych 1,6% uczniów nie korzysta z urządzeń elektronicznych/ Internetu codziennie, a 2,8% nie robi tego w ogóle.

Wykres 8. Ile czasu poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu w dni nauki szkolnej? N=509

Uczniom zadano także pytanie, ile czasu poświęcają na to w dni wolne od nauki szkolnej. Największy odsetek uczniów przeznacza na to od 3 do 5 godzin swojego wolnego czasu (142 osoby, tj. po 29,4%) oraz od 1 do 3 godzin (122 osoby, tj. 25,3%). 101 badanych poświęca na to od 5 do 7 godzin (20,9%), 78 osób powyżej 7 godzin (16,2%), 31 respondentów wskazało na częstotliwość do 1 godziny dziennie (6,4%), natomiast 9 uczniów nie korzysta z tych urządzeń lub Internetu w dni wolne (1,9%). 11 respondentów pominęło odpowiedź na to pytanie.

Tabela 6. Ile czasu poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu w dni wolne od nauki szkolnej? N=483

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
do 1 godziny	6,4%	31
powyżej 1 godziny do 3 godzin	25,3%	122
powyżej 3 godzin do 5 godzin	29,4%	142
powyżej 5 godzin do 7 godzin	20,9%	101
powyżej 7 godzin	16,2%	78
nie korzystam z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu w dni wolne od nauki szkolnej	1,9%	9

Uczniowie zostali także zapytani o to, czy ich rodzice lub opiekunowie kontrolują czas, jaki spędzają na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Twierdzącej odpowiedzi udzieliło łącznie 76,2%, tj. 374 ankietowanych, spośród których 21,4% wskazało, że ich rodzice/opiekunowie robią to rzadko (105 osób), w przypadku 22,2% – zawsze (109 osób), w ocenie 17,5% – często (86 osób), natomiast według 15,1% – bardzo często (74 osoby). Opiekunowie blisko co czwartego młodego respondenta nie kontrolują czasu, który poświęca on na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (23,8%, tj. 117 osób). 3 uczniów pominęło udzielenie odpowiedzi na to pytanie.

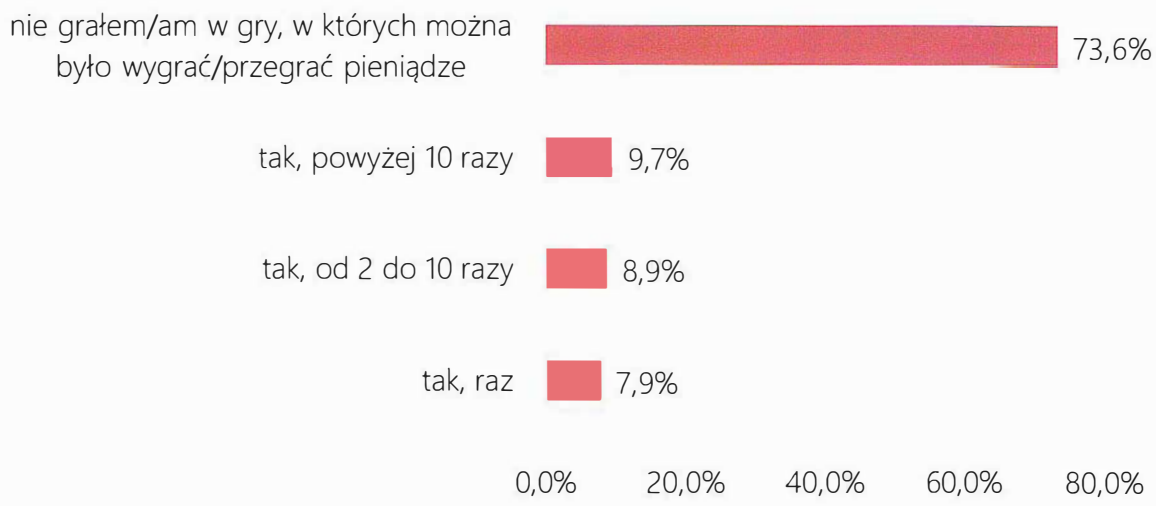
Tabela 7. Czy Twoi rodzice lub opiekunowie kontrolują ilość czasu, jaki spędzasz na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=491

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
tak, zawsze	22,2%	109
tak, bardzo często	15,1%	74
tak, często	17,5%	86
tak, rzadko	21,4%	105
nie kontrolują	23,8%	117

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się grać w gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego 26,5% badanych. Wśród tych osób 7,9% grało w nie jednokrotnie, 8,9% – od 2 do 10 razy, natomiast 9,7% – powyżej 10 razy.

Wykres 9. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze lub wartościowe przedmioty (np. zdrapki, lotto, zakłady bukmacherskie, „skórki"/skiny w grach itp.)? N=509

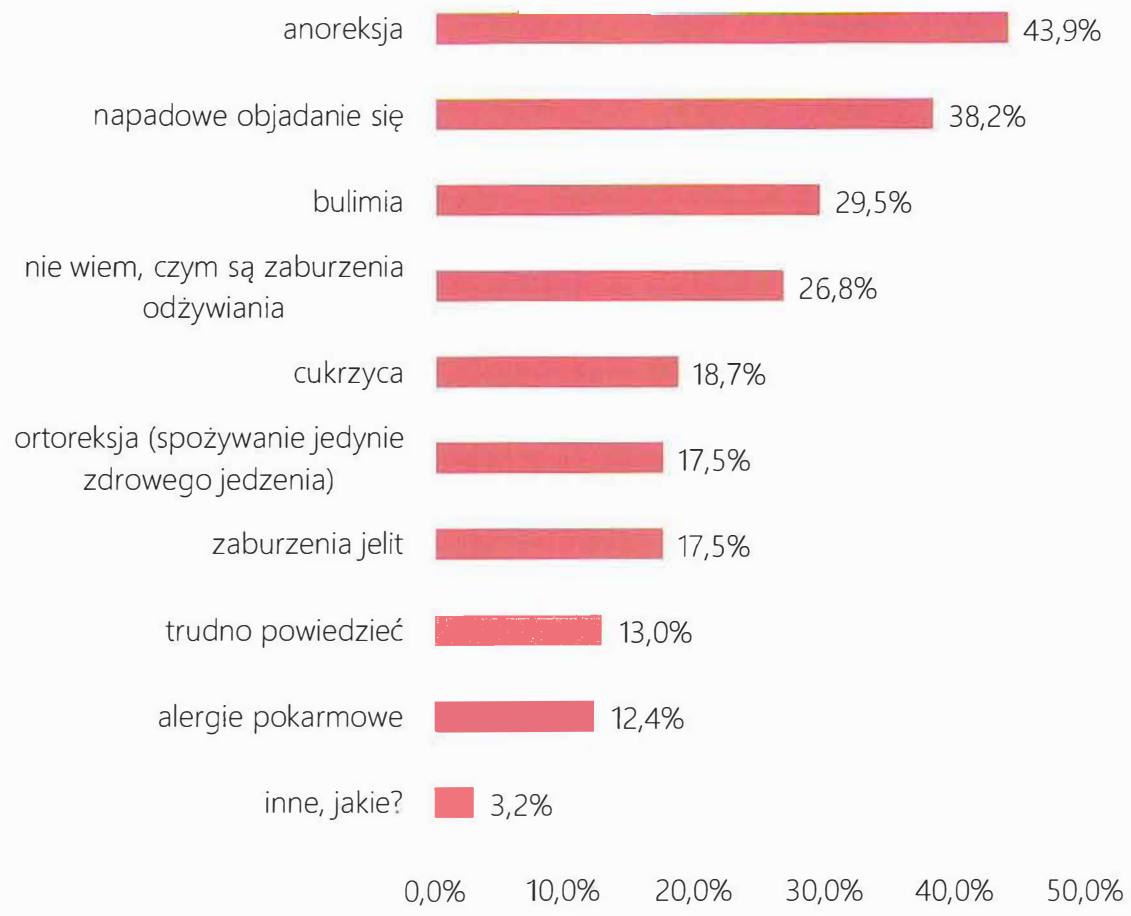

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

Ostatnia część badania przeprowadzonego wśród uczniów Gminy Grodzisk Mazowiecki dotyczyła zaburzeń odżywiania, z którymi zmaga się coraz więcej młodych osób. Uczniowie mieli wskazać, które odpowiedzi z kafeterii zaliczamy według nich do zaburzeń odżywiania. 26,8% badanych przyznało, że nie wie, czym są zaburzenia odżywiania, a 13,0% ankietowanych miało trudność z odpowiedzią na to pytanie. Pozostała część najliczniej wskazywała na anoreksję (43,9%), w dalszej kolejności na napadowe objadanie się (38,2%) oraz bulimię (29,5%), natomiast ortoreksję wyróżniło tylko 17,5%. Błędną wiedzę w tym zakresie wykazała znaczna część respondentów: w opinii 18,7%

uczniów do zaburzeń odżywiania zalicza się cukrzycę, 17,5% osób uznało za nie zaburzenia jelit, a 12,4% – alergie pokarmowe. Na inne zaburzenia wskazało 3,2% badanych, gdzie wymieniono *otyłość, jedzenie tylko niezdrowego jedzenia*, a także *liczenie kalorii lub głodzenie się*.

Wykres 10. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=509

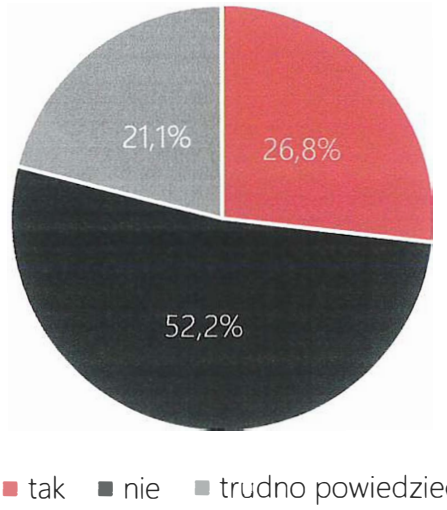

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

PROBLEM PRZEMOCY

Kolejne pytanie zadane respondentom miało na celu oszacowanie skali problemu przemocy wśród dzieci i młodzieży z terenu Gminy. Zapytano uczniów o to, czy zdarzyło im się w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyć przemocy. Twierdzącej odpowiedzi udzieliło 26,8% badanych, natomiast 21,1% uczniów miało trudność w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 11. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=509

W celu pogłębionej analizy określono również to, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów. Na podstawie udzielonych odpowiedzi można stwierdzić, że ankietowani najczęściej doświadczali przemocy ze strony uczniów ze swojej szkoły (62 osoby, tj. 46,6%) oraz rodzeństwa (28 osób, tj. 21,1%). 9 ankietowanych wskazało na dzieci/młodzież spoza szkoły (6,8%), a 8 na nieznajome osoby (6,0%). 6 respondentów doznało przemocy ze strony taty (4,5%), a 4 uczniów wskazało na mamę (3,0%). 40 osób nie chciało udzielić odpowiedzi na to pytanie (30,1%), a 3 badanych je pominęło. Na inne osoby wskazało 14 ankietowanych, tj. 10,5%. Analiza odpowiedzi otwartych wskazuje, że uczniowie najczęściej wskazywali na osoby z najbliższego otoczenia rówieśniczego – kolegów, koleżanki, znajomych, przyjaciół oraz partnerkę. W części wypowiedzi opisano przemoc werbalną, polegającą na wyzywaniu i obrażaniu, a w jednej odpowiedzi pojawiła się informacja o przemocy fizycznej ze strony dziewczyny. Szczególnej uwagi wymagają dwie

powtarzające się odpowiedzi wskazujące na opiekunkę z organizacji młodzieżowej, ponieważ mogą dotyczyć przemocy ze strony osoby dorosłej sprawującej opiekę. Część wpisów miała charakter nieprecyzyjny lub prawdopodobnie żartobliwy, np. „wszyscy", „nikt", wskazanie zwierzęcia, przypadkowych osób albo sytuacji związanych z zabraniem jedzenia.

Tabela 8. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=133

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
uczniowie z mojej szkoły	46,6%	62
nie chcę odpowiadać na to pytanie	30,1%	40
rodzeństwo	21,1%	28
inne osoby, jakie?	10,5%	14
dzieci/młodzież spoza szkoły	6,8%	9
nieznajoma osoba	6,0%	8
tata	4,5%	6
mama	3,0%	4
dalsi członkowie rodziny	1,5%	2

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Kolejna tabela przedstawia odpowiedzi uczniów na pytanie o rodzaje doznawanej przemocy. Można zauważyć, że:

- ✓ przemocy psychicznej doświadczyło 64 uczniów (48,9%),
- ✓ przemocy fizycznej doznało 44 badanych (33,6%),
- ✓ przemocy seksualnej doświadczyło 22 respondentów (16,8%),
- ✓ cyberprzemocy doznało 15 badanych (11,5%),
- ✓ na zaniedbanie wskazały 4 osoby (3,1%).

42 uczniów, tj. 32,1% odmówiło udzielenia odpowiedzi na to pytanie, a 5 badanych je pominęło.

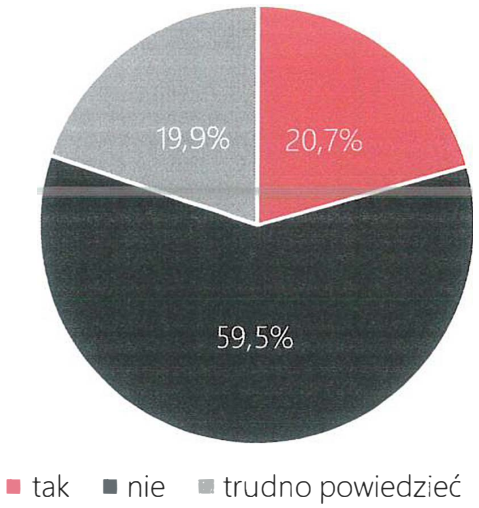
Tabela 9. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=131

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	48,9%	64
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	33,6%	44
nie chcę odpowiadać na to pytanie	32,1%	42
ktoś mnie dotykał w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, ktoś mówił o moim ciele w sposób, który mnie zawstydzał itp.	16,8%	22
ktoś mnie obrażał, ośmieszał, groził mi za pomocą Internetu lub telefonu (np. w mediach społecznościowych, komunikatorach, SMS-ach), publikował lub przesyłał moje zdjęcia/wiadomości bez mojej zgody itp.	11,5%	15
nie miałem/am zapewnionej opieki, kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów, kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia, dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	3,1%	4

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W kolejnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o określenie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowali oni przemoc wobec innych osób. Twierdząco na to pytanie odpowiedziało 20,7% uczniów, a 19,9% miało trudność w ustosunkowaniu się do niego.

Wykres 12. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=509

W dalszej kolejności analizie poddane zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. Najczęściej ankietowali stosowali przemoc wobec uczniów ze swojej szkoły (41 osób, tj. 39,4%), a także rodzeństwa (40 osób, tj. 38,5%). Badani wskazywali także dzieci/młodzież spoza szkoły (14 respondentów, tj. 13,5%), 7 respondentów stosowało przemoc wobec nieznajomych osób (6,7%), z kolei po 4 uczniów wskazało na rodziców oraz dalszych członków rodziny (po 3,9%). Na inne, nieujęte w kafeterii odpowiedzi wskazało 10 uczniów (9,6%). Analiza odpowiedzi otwartych wskazuje, że uczniowie najczęściej przyznawali się do stosowania przemocy wobec osób z najbliższego otoczenia rówieśniczego – kolegów, koleżanek, znajomych i przyjaciół. W jednej z wypowiedzi opisano przemoc słowną polegającą na obrażaniu koleżanek, natomiast część uczniów traktowała takie zachowania jako żart, co może świadczyć o niedostrzeganiu ich krzywdzącego charakteru. Na zadane pytanie odpowiedzi nie chciało udzielić 23 ankietowanych (22,1%), z kolei 1 osoba całkowicie je pominęła.

Tabela 10. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=104

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
uczniów ze szkoły	39,4%	41
rodzeństwa	38,5%	40
nie chcę odpowiadać na to pytanie	22,1%	23
dzieci/młodzieży spoza szkoły	13,5%	14
innych osób, jakich?	9,6%	10
nieznajomych osób	6,7%	7
rodziców	3,9%	4
dalszych członków rodziny	3,9%	4

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Uczniowie zostali także zapytani o rodzaj stosowanej przemocy. Z odpowiedzi ankietowanych wynika, że najwięcej stosowało przemoc fizyczną (43 osoby, tj. 41,4%). Przemoc psychiczna została wskazana przez 31 uczniów (29,8%), cyberprzemoc – przez 9 ankietowanych (8,7%), natomiast stosowanie przemocy seksualnej zadeklarowało 7 badanych (6,7%). 42 uczniów nie chciało udzielić odpowiedzi (40,4%), a 1 osoba pominęła to pytanie.

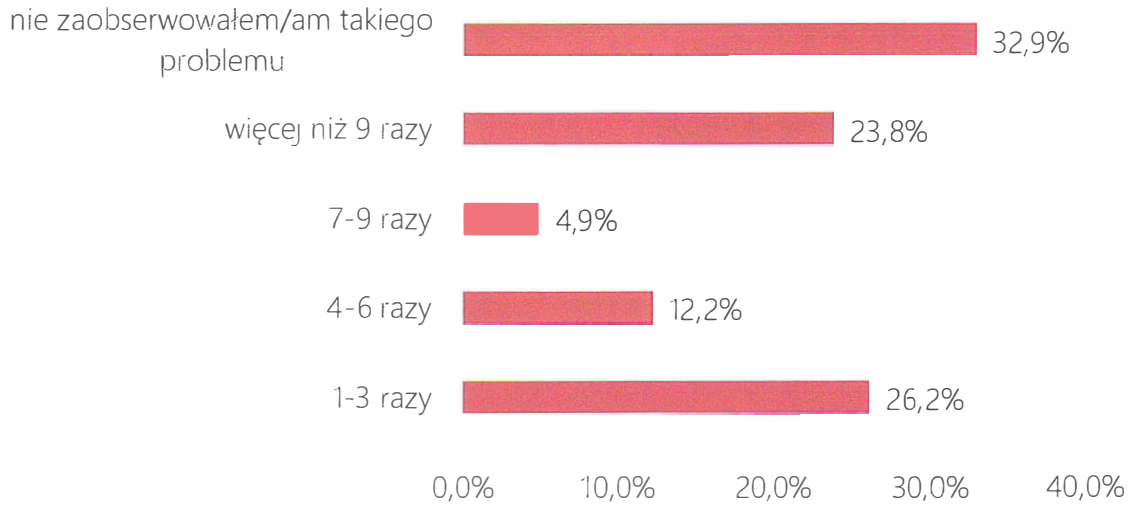
Tabela 11. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=104

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
biłem/am kogoś, kopałem/am, szarpałem/am dusiłem/am, popychałem/am, spoliczkowałem/am itp.	41,4%	43
nie chcę odpowiadać na to pytanie	40,4%	42
przezywałem/am kogoś, groziłem/am komuś, upokarzałem/am kogoś, straszyłem/am, wyśmiewałem/am itp.	29,8%	31
obrażałem/am kogoś, ośmieszałem/am, groziłem/am za pomocą Internetu lub telefonu (np. w mediach społecznościowych, komunikatorach, SMS-ach), publikowałem/am lub przesyłałem/am kogoś zdjęcia/wiadomości bez zgody tej osoby itp.	8,7%	9
dotykałem/am kogoś w miejsca, w które ta osoba tego sobie nie życzyła, mówiłem/am o czyimś ciele w sposób, który go zawstydzał itp.	6,7%	7

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Ostatnie pytanie dotyczyło częstotliwości występowania przemocy między uczniami w szkole. Zdaniem 32,9% badanych przemoc między uczniami w szkole nie występuje. Największy odsetek respondentów, którzy przyznali, że w ich szkole się to zdarza, wskazało, że w ciągu ostatniego roku szkolnego taka sytuacja miała miejsce od 1 do 3 razy (26,2%). Mniejszy odsetek, tj. 23,8% ankietowanych obserwowało zjawisko przemocy między uczniami więcej niż 9 razy, 12,2% było jej świadkiem więcej od 4 do 6 razy, natomiast 4,9% od 7 do 9 razy.

Wykres 13. Jak często w ciągu ostatniego roku szkolnego obserwowałeś/aś problem przemocy między uczniami w swojej szkole? N=509

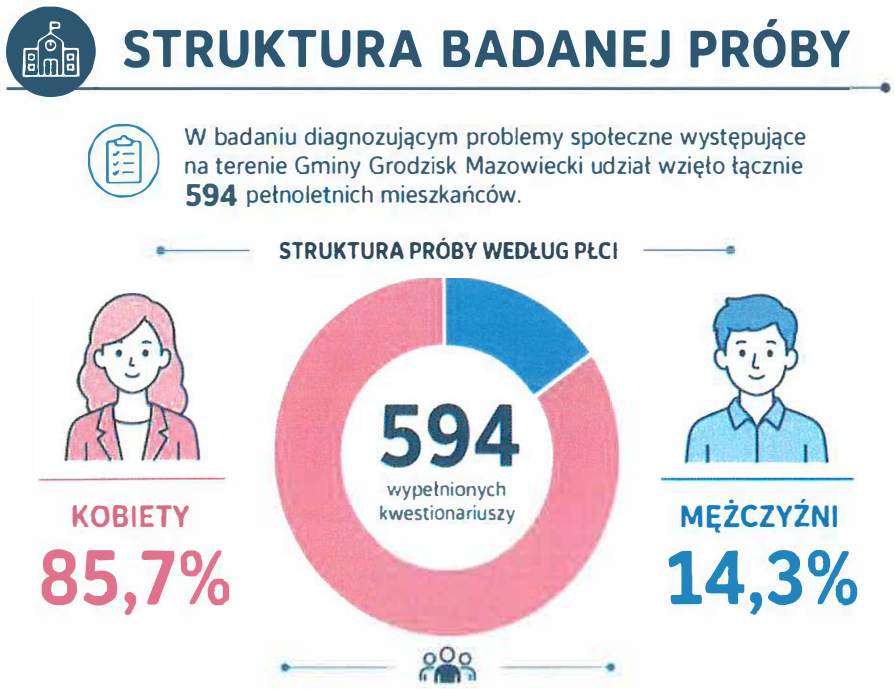
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnienia od alkoholu, papierosów, e-papierosów i narkotyków wśród dorosłych mieszkańców Gminy Grodzisk Mazowiecki, a także skala spożywania napojów energetycznych, nadmiernego korzystania z urządzeń elektronicznych, przemocy, grania w gry na pieniądze, a także innych uzależnień natury behawioralnej.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

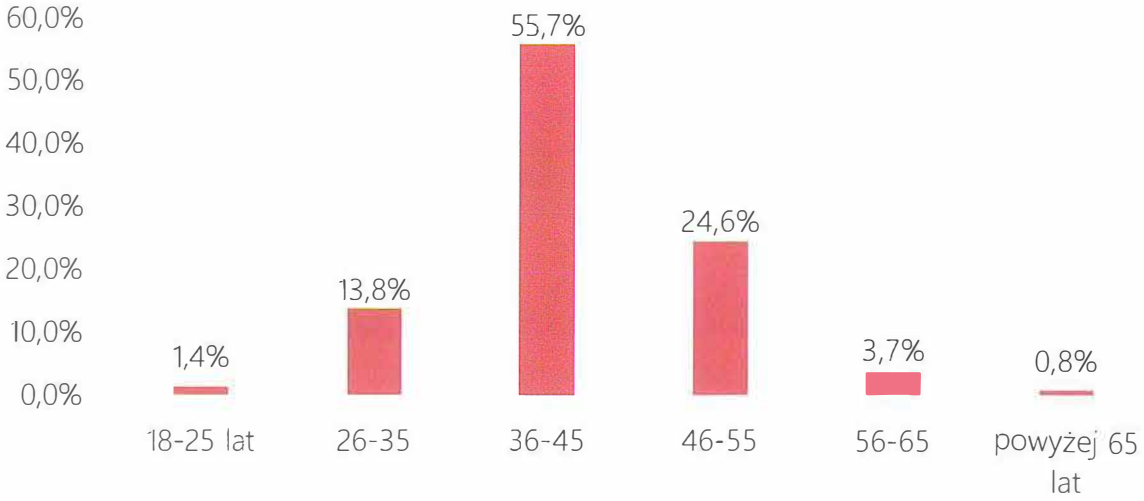
W badaniu diagnozującym problemy społeczne występujące na terenie Gminy Grodzisk Mazowiecki udział wzięło łącznie 594 pełnoletnich mieszkańców. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety, które uzupełniły 85,7% kwestionariuszy, natomiast mężczyźni pozostałe 14,3%.

Rysunek 3. Płeć: N=594

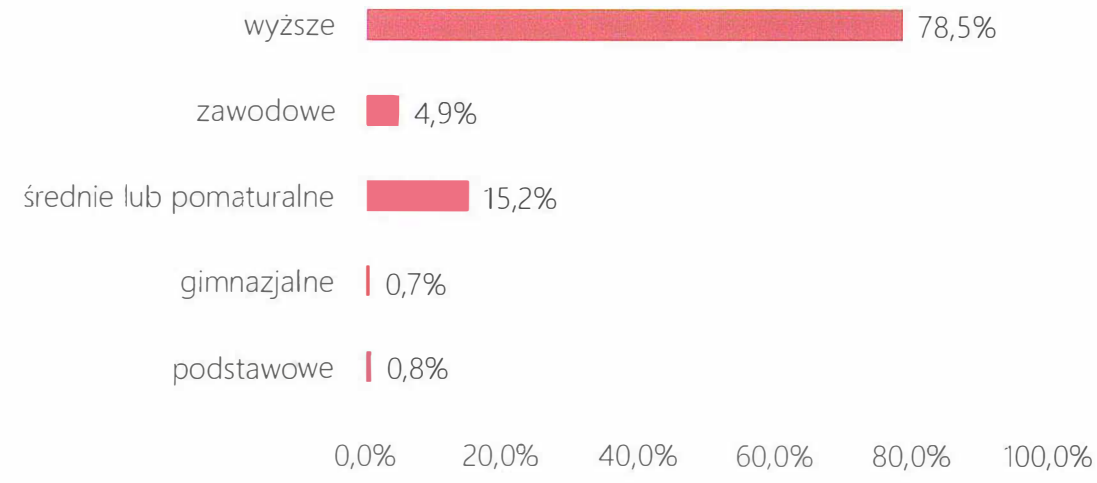
Analiza struktury badanej grupy wskazuje na zróżnicowanie respondentów pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani w wieku 36-45 lat (55,7%). W badaniu wzięli udział również respondenci w wieku 46-55 lat (24,6%), a także w wieku 26-35 lat (13,8%). Ankietowani mający od 56 do 65 lat stanowili 3,7% mieszkańców, 18-25 lat – 1,4%, a najmniej, bo 0,8% stanowiły osoby powyżej 65 lat.

Wykres 14. Wiek: N=594

Respondenci zostali zapytani również o poziom wykształcenia. Jak wynika z ich deklaracji, najwięcej, bo 78,5% legitymuje się wykształceniem wyższym, a w drugiej kolejności – średnim lub pomaturalnym (15,2%). 4,9% badanych wskazało na wykształcanie zawodowe, 0,8% na podstawowe, a 0,7% na gimnazjalne.

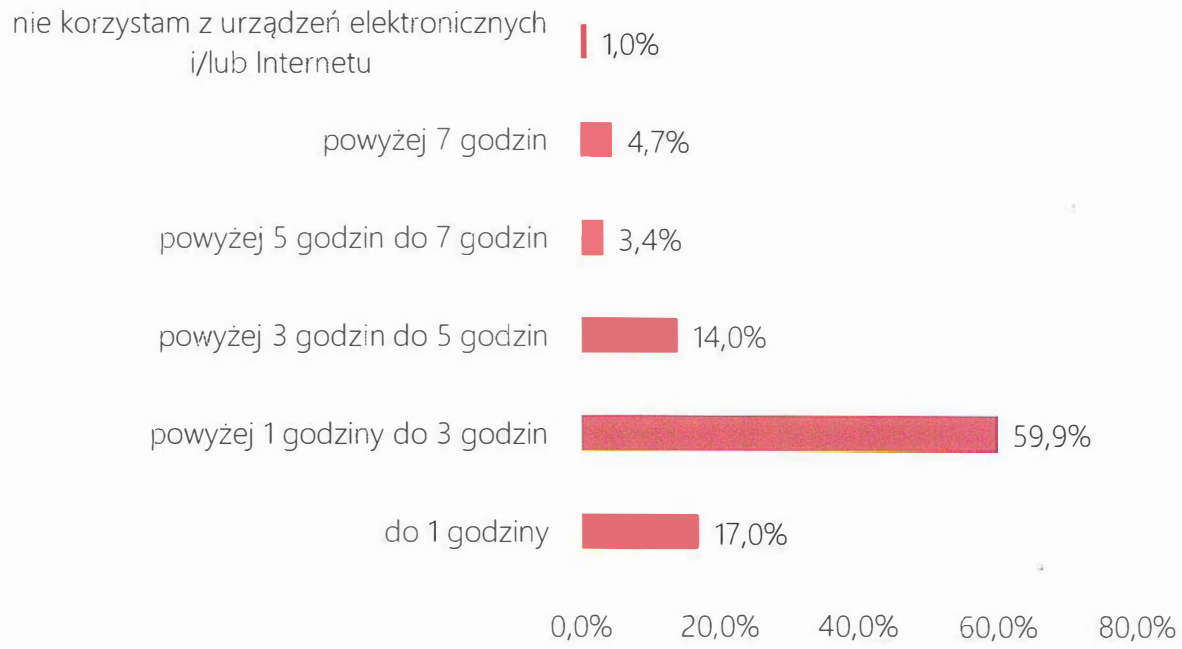
Wykres 15. Wykształcenie: N=594

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

W omawianym bloku tematycznym ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, ile czasu dziennie poświęcają na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Największy odsetek badanych spędza w ten sposób od 1 do 3 godzin dziennie (59,9%). 17,0% badanych wskazało na odpowiedź „do 1 godziny", 14,0% osób poświęca na to od 3 do 5 godzin, 4,7% – powyżej 7 godzin, 3,4% – od 5 do 7 godzin, a 1,0% ankietowanych zadeklarował nie korzystanie z urządzeń lub Internetu.

Wykres 16. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=594

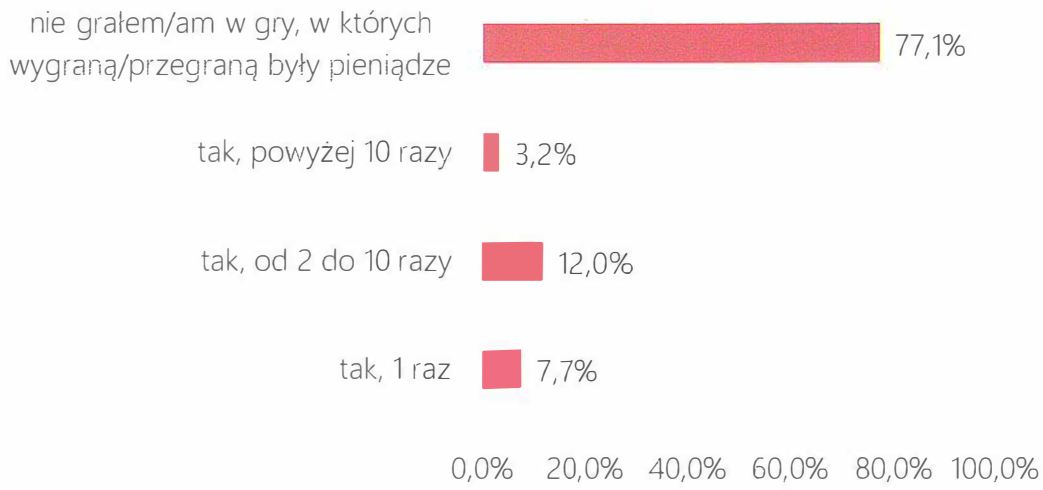

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W dalszej części badania określona została skala podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców. Ankietowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, styczność z nimi miało 22,9% dorosłych respondentów, wśród których kolejno 7,7%, zadeklarowało,

że grało w takie gry tylko 1 raz, 12,0% podejmowało się tego od 2 do 10 razy, natomiast 3,2% – powyżej 10 razy.

Wykres 17. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/ przegraną były pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=594

Kolejne pytanie dotyczyło motywacji, które kierowały mieszkańcami Gminy uczestniczącymi w grach hazardowych, a mianowicie odnosiło się do tego, czy badani kiedykolwiek grali w tego typu gry z powodu trudności finansowych lub w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. 21 respondentów, tj. 15,6% potwierdziło zaistnienie takiej sytuacji, a 75,6% ankietowanych zaprzeczyło (102 osoby). 8,9% mieszkańców miało trudności w odpowiedzi na to pytanie (12 osób). 1 badany nie udzielił odpowiedzi.

Tabela 12. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=135

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
tak	15,6%	21
nie	75,6%	102
trudno powiedzieć	8,9%	12

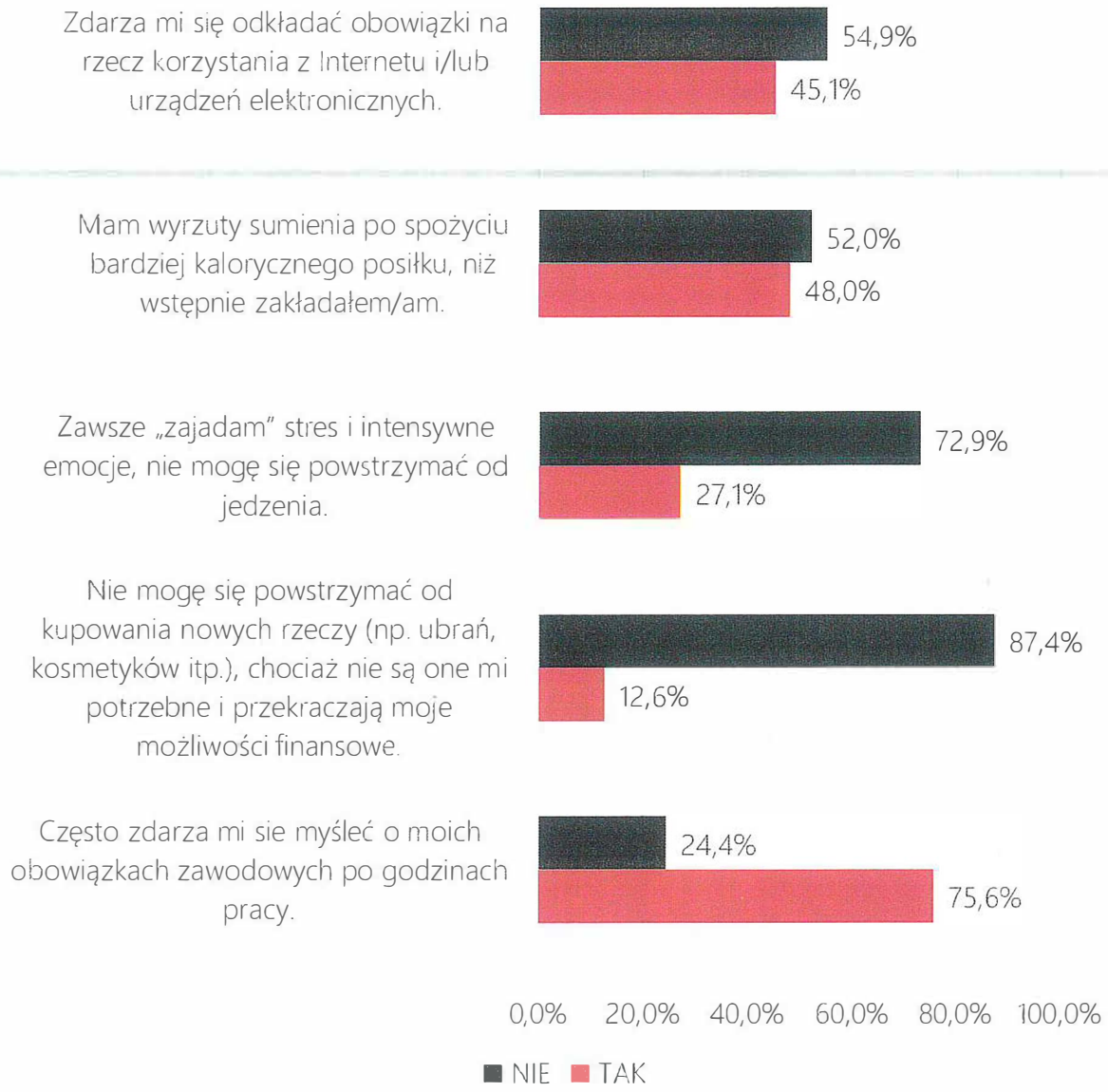
INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

W dalszej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców Gminy Grodzisk Mazowiecki, analizie został poddany problem uzależnień behawioralnych. Respondenci udzielili informacji na temat swoich decyzji zakupowych, wykonywania obowiązków zawodowych oraz z zakresu zaburzeń odżywiania. Zakupoholizm oraz pracoholizm, są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tego problemu wśród lokalnej społeczności.

Jak wynika z analizy materiału badawczego, część ankietowanych przejawia zachowania mogące świadczyć o możliwości występowania wśród nich zaburzeń w zakresie pracoholizmu. Doświadczenia respondentów w tych obszarach przedstawiają się następująco:

- ✓ 75,6% badanych często myśli o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy,
- ✓ 48,0% ankietowanych ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku,
- ✓ 45,1% respondentów czasami odkłada obowiązki na rzecz korzystania z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych,
- ✓ 27,1% osób biorących udział w badaniu często zajada stres i intensywne emocje,
- ✓ 12,6% mieszkańców przyznało, że zdarza im się kupować przedmioty, których nie potrzebują i na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych.

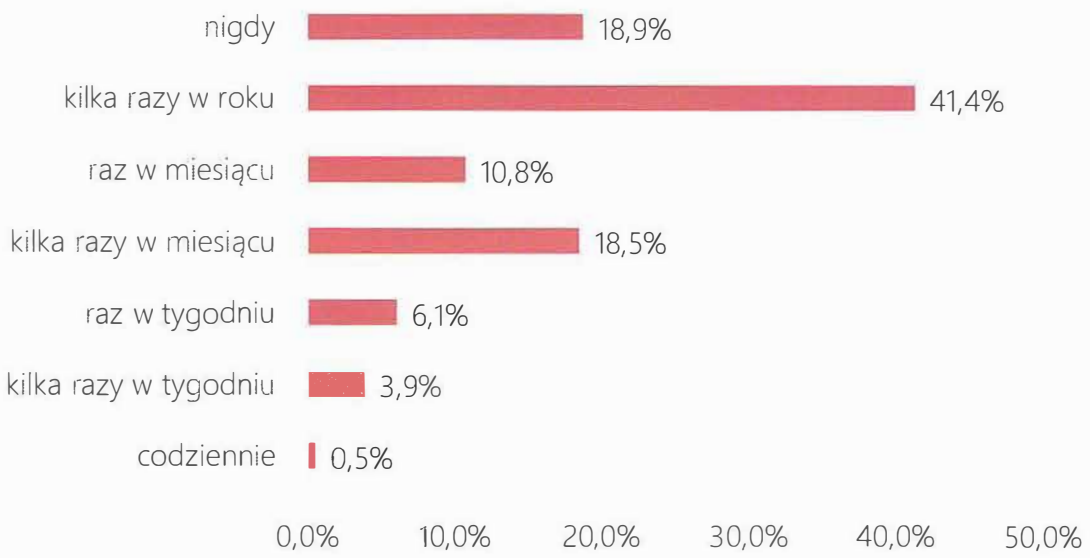
Wykres 18. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=594

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze pytanie dotyczące uzależnienia od alkoholu odnosiło się do częstotliwości jego spożywania. Całkowitą abstynencję zadeklarował blisko co piąty ankietowany, tj. 18,9%, natomiast 41,4% sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku. 10,8% respondentów podało, że pije alkohol raz w miesiącu, a 18,5% sięga po niego kilka razy w miesiącu. 6,1% ankietowanych spożywa alkohol raz w tygodniu, 3,9% – kilka razy w tygodniu, a 0,5% – codziennie.

Wykres 19. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=594

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której respondenci stracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu. Większość z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie zdarzyła im się taka sytuacja (415 osób, tj. 86,8%). Przeciwną odpowiedź podało 13,1%, tj. 63 ankietowanych, z czego 32 respondentom zdarzyło się to jednokrotnie (6,7%), 25 osobom – od 2 do 5 razy (5,2%), 2 dorosłym – od 6 do 10 razy (0,4%), a 4 mieszkańcom – powyżej 10 razy (0,8%). 4 osoby uchyliły się od odpowiedzi.

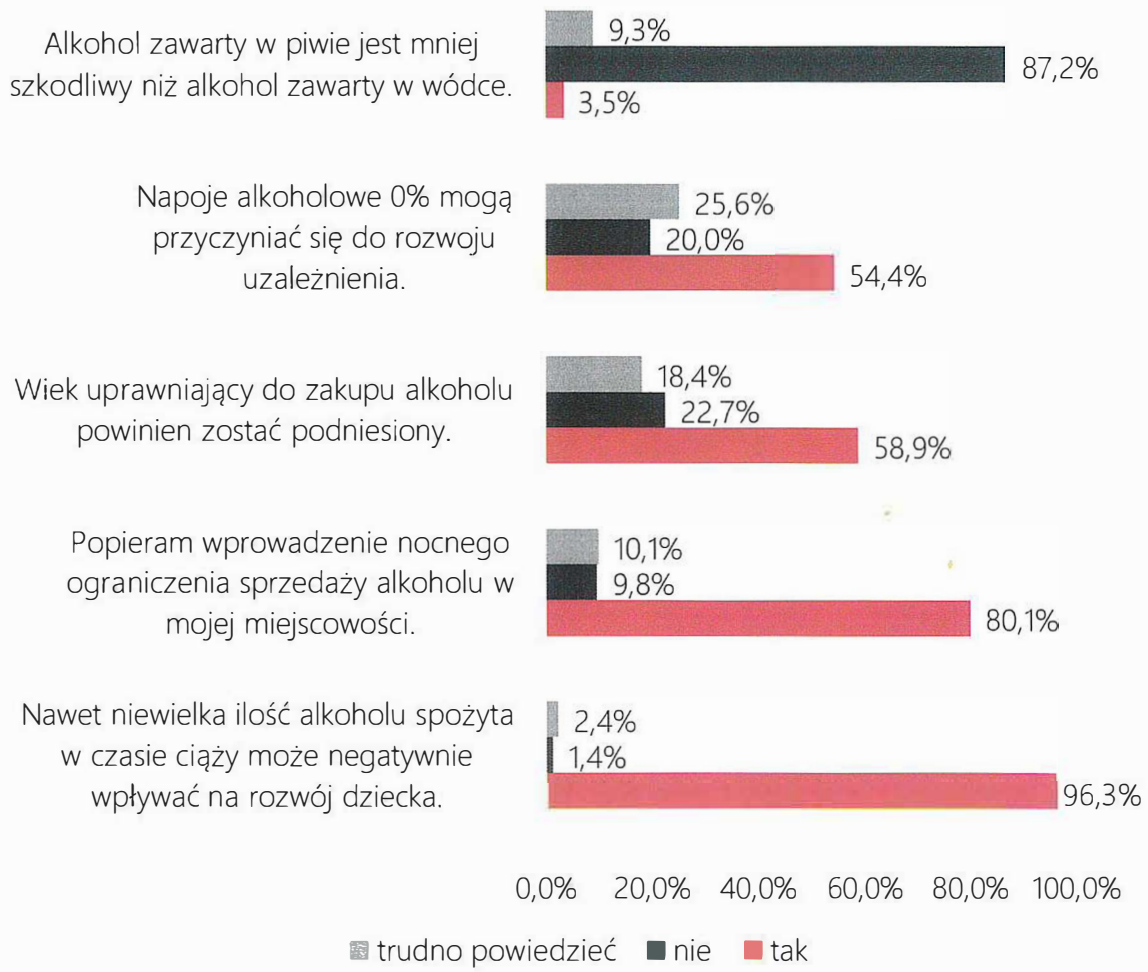
Tabela 13. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=478

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
1 raz	6,7%	32
2-5 razy	5,2%	25
6-10 razy	0,4%	2
powyżej 10 razy	0,8%	4
ani razu	86,8%	415

W dalszej kolejności ankietowani zostali poproszenie o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń związanych ze spożywaniem alkoholu:

- ✓ Ze stwierdzeniem, że *alkohol zawarty w piwie jest mniej szkodliwy niż alkohol zawarty w wódce* zgadza się 3,5% respondentów, niemniej zdecydowana większość posiadała odmienne zdanie w tym temacie (87,2%);
- ✓ Z opinią mówiącą o tym, że *napoje alkoholowe 0% mogą przyczyniać się do rozwoju uzależnienia* zgadza się odsetek badanych wynoszący 54,4%, a co piąty ma odmienne zdanie (20,0%);
- ✓ Zdaniem ponad połowy respondentów (58,9%) wiek uprawniający do zakupu alkoholu powinien zostać podniesiony, a blisko co czwarty badany odpowiedział przecząco (22,7%);
- ✓ Zdecydowana większość dorosłych mieszkańców popiera wprowadzenie nocnego ograniczenia sprzedaży alkoholu w swojej miejscowości (80,1%), natomiast odmienne zdanie ma 9,8% badanych;
- ✓ Błędne przekonanie na temat tego, że *nawet niewielka ilość alkoholu spożyta w czasie ciąży może negatywnie wpływać na rozwój dziecka* posiada 1,4% badanych, natomiast 96,3% mieszkańców zgadza się z tym stwierdzeniem.

Wykres 20. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=594

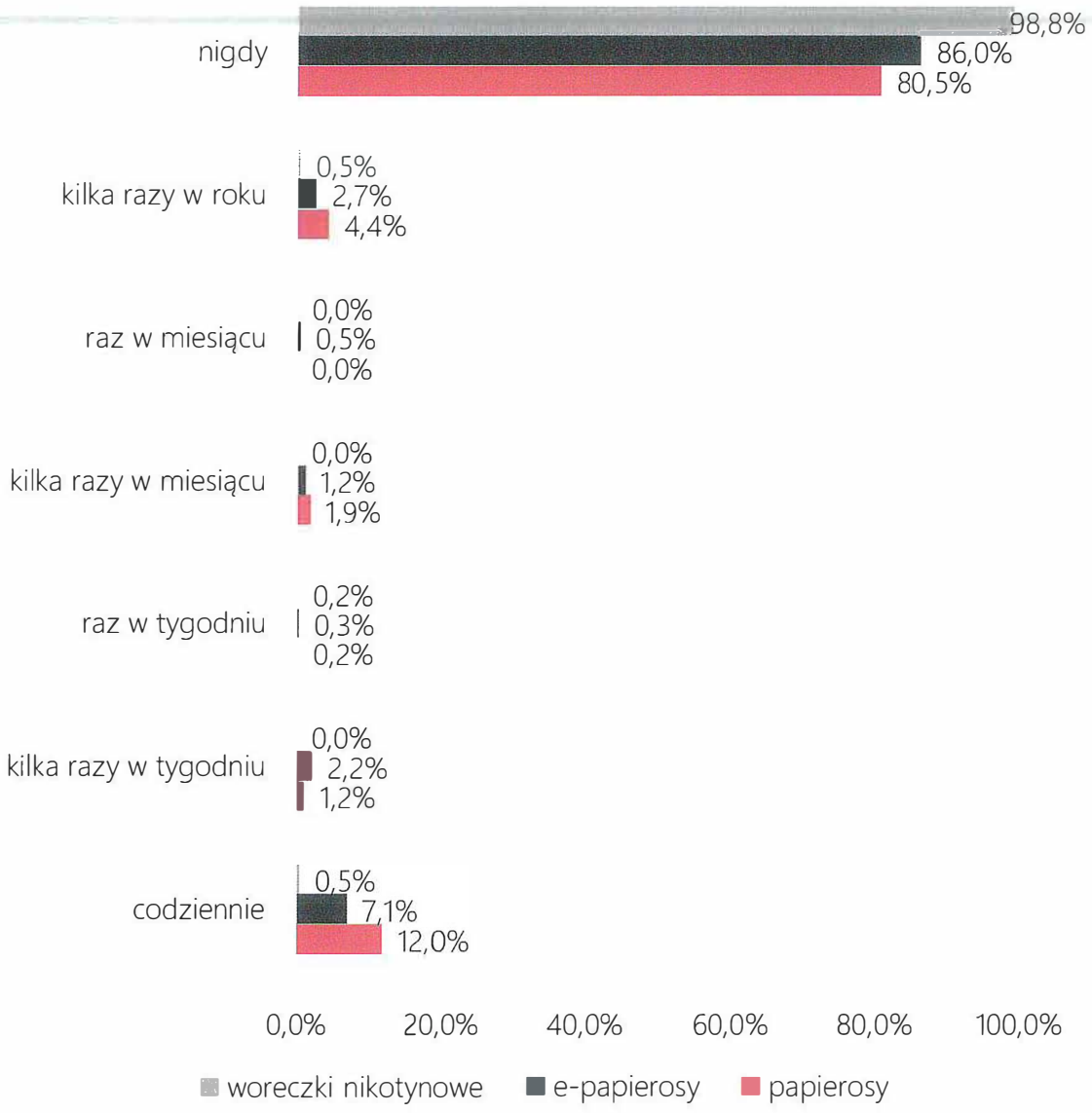

PROBLEM NIKOTYNOWY

Kolejny analizowany obszar miał na celu określenie skali sięgania po wyroby nikotynowe przez dorosłych mieszkańców Gminy Grodzisk Mazowiecki. Odpowiedzi badanych były następujące: papierosy tradycyjne pali 19,7% ankietowanych, spośród których 4,4% pali okazjonalnie, czyli kilka razy w roku, 1,9% – kilka razy w miesiącu, 0,2% – raz w tygodniu, a 1,2% – kilka razy w tygodniu. Na codzienne palenie wskazało 12,0% respondentów, osoby te są szczególnie narażone na wystąpienie negatywnych konsekwencji uzależnienia od nikotyny. Po elektroniczne papierosy sięga łącznie 14,0% respondentów, przy czym 2,7% pali je kilka razy w roku, 0,5% – raz w miesiącu, 1,2% – kilka razy w miesiącu, 0,3% – raz w tygodniu, 2,2% – kilka razy w tygodniu, a 7,1% – codziennie.

Woreczki nikotynowe używa łącznie 1,2% mieszkańców, z czego po 0,5% sięga po nie kilka razy w roku lub codziennie, z koeli 0,2% – raz w tygodniu.

Wykres 21. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy oraz sięga po woreczki nikotynowe? N=594

PROBLEM NARKOTYKOWY

Kolejna część badania miała na celu określenie stopnia rozpowszechnienia środków psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Jak wynika z analizy materiału badawczego, inicjację narkotykową ma za sobą 2,8% respondentów, spośród których kolejno 1,5% zrobiło to raz w życiu, 0,5% używa ich kilka razy w roku, po 0,3% – kilka razy w miesiącu lub codziennie, a 0,2% mieszkańców sięga po nie raz w miesiącu.

Wykres 22. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) N=594

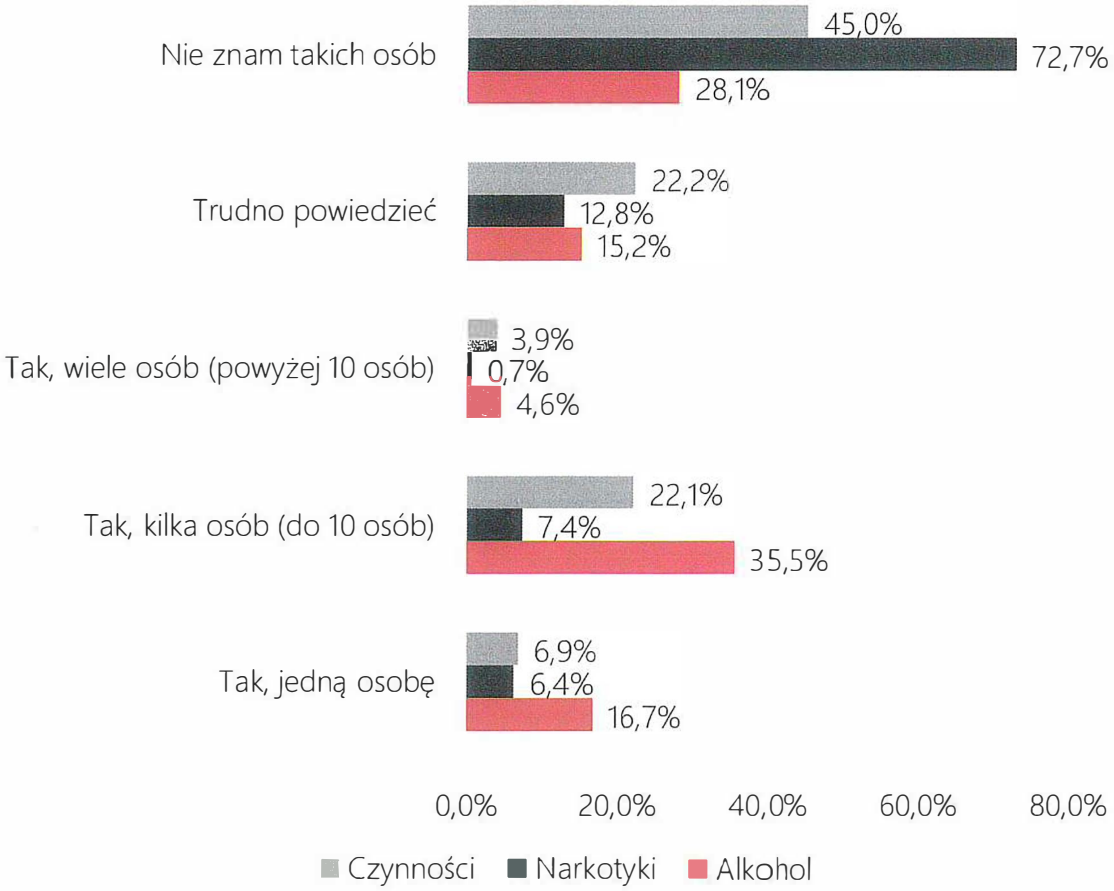

Kolejne pytanie dotyczyło tego, czy badani znają w swoim otoczeniu kogoś, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupów, korzystania z Internetu lub urządzeń elektronicznych, uprawiania sportu, pracy, oglądania treści pornograficznych). Z przeprowadzonych badań wynika, że:

- ✓ 56,8% badanych zna osoby, które nadużywają alkoholu, w tym: 16,7% – jedną osobę, 35,5% – kilka osób (do 10), 4,6% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 15,2% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć";

- ✓ 14,5% badanych zna osoby, które nadużywają narkotyków, w tym: 6,4% – jedną osobę, 7,4% – kilka osób (do 10), 0,7% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 12,8% odpowiadających nie potrafiło tego określić;
- ✓ 32,9% badanych zna osoby dotknięte problemem uzależnień behawioralnych, w tym: 6,9% – jedną osobę, 22,1% – kilka osób (do 10), 3,9% – wiele osób (powyżej 10), natomiast 22,2% ankietowanych udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć".

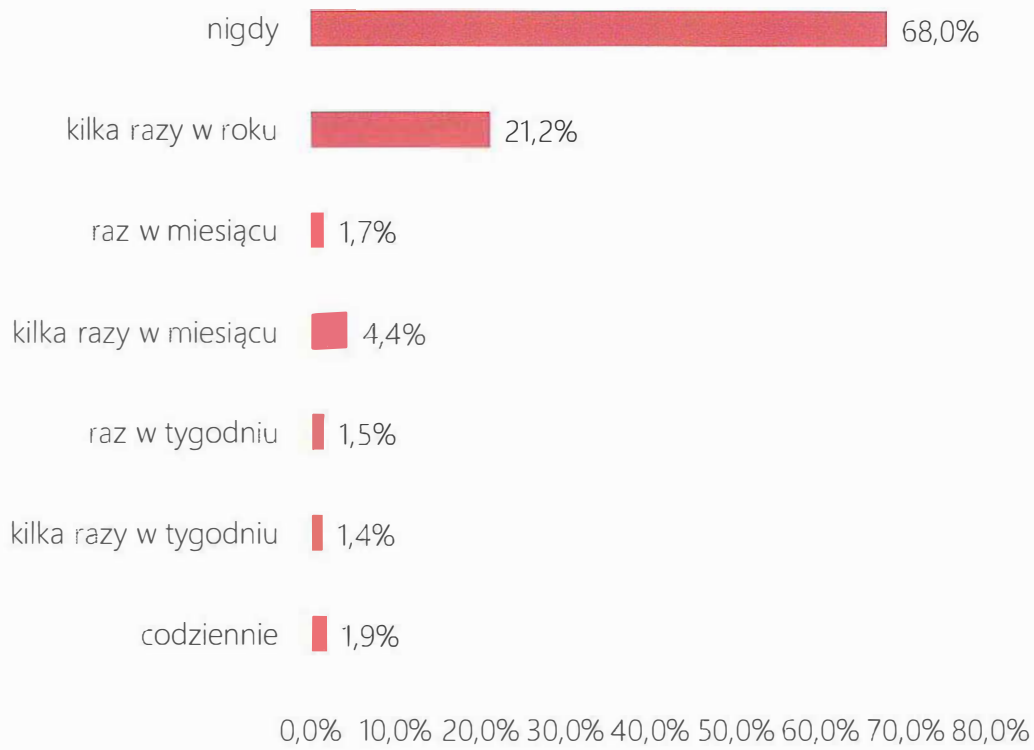
Wykres 23. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektrycznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.) N=594

SPOŻYWANIE NAPOJÓW ENERGETYCZNYCH

Kolejne pytanie miało na celu zdiagnozowanie ilu dorosłych mieszkańców Gminy spożywa napoje energetyczne. Sięganie po nie zadeklarowało 32,1% respondentów, spośród których 21,2% pije je kilka razy w roku, 4,4% – kilka razy w miesiącu, 1,9% – codziennie, 1,7% – raz w miesiącu, 1,5% – raz w tygodniu, a 1,4% mieszkańców – kilka razy w tygodniu.

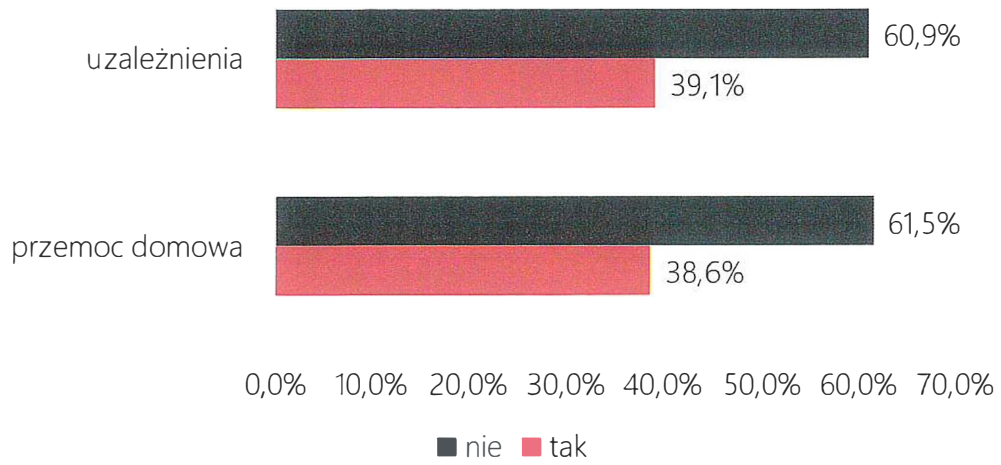
Wykres 24. Jak często pije Pan/i napoje energetyczne? N=594

DZIAŁALNOŚĆ PROFILAKTYCZNA

W ostatnim bloku pytań mieszkańcy Gminy zostali zapytani, czy wiedzą, gdzie na terenie swojej miejscowości mogą uzyskać pomoc i wsparcie w przypadku uzależnień i przemocy domowej. Znajomość miejsc lub instytucji udzielających pomocy w przypadku uzależnień zadeklarowało 39,1% mieszkańców, z kolei, jeżeli chodzi o przemoc domową odsetek ten był nieco niższy i wyniósł 38,6%.

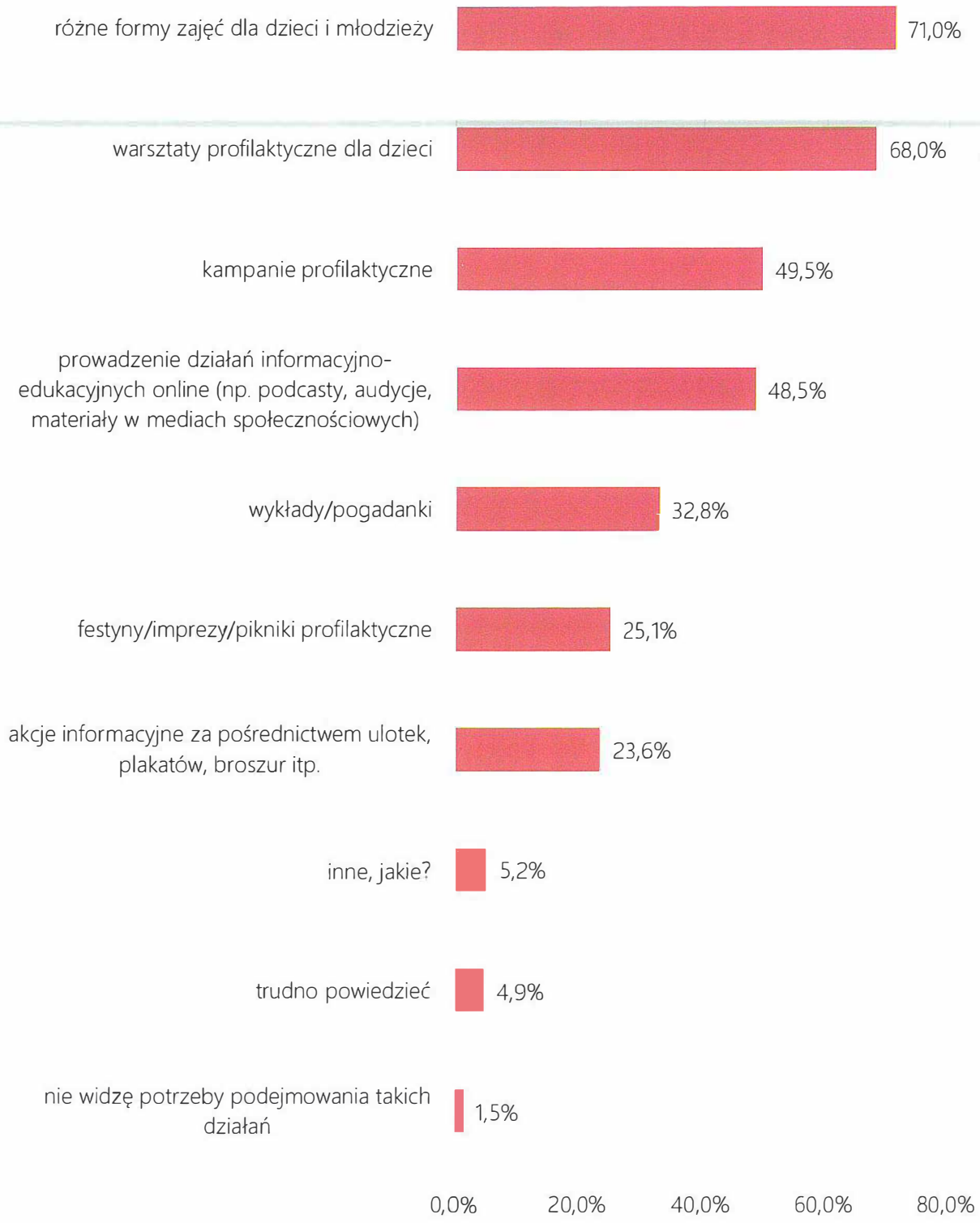
Wykres 25. Czy wie Pan/i, gdzie na terenie swojej miejscowości można uzyskać pomoc w przypadku wystąpienia poniższych problemów? N=594

Następnie respondenci zostali poproszeni o wskazanie najskuteczniejszych ich zdaniem działań w zakresie profilaktyki uzależnień. Najwięcej wskazań padło na różne formy zajęć dla dzieci i młodzieży (71,0%) oraz warsztaty profilaktyczne dla dzieci (68,0%). Prawie co drugi ankietowany wskazał na kampanie profilaktyczne (49,5%) i prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych online (48,5%). Rzadziej wyróżniane były wykłady/ pogadanki (32,8%), festyny/imprezy/pikniki profilaktyczne (25,1%) oraz akcje informacyjne prowadzone za pośrednictwem ulotek, plakatów, broszur (23,6%). Brak zasadności podejmowania tego rodzaju działań uznało 1,5% dorosłych mieszkańców, a 4,9% miało trudność w ustosunkowaniu się do tego pytania. 5,2% badanych wskazało na inne formy. Analiza odpowiedzi otwartych wskazuje, że mieszkańcy za najskuteczniejsze uznają przede wszystkim systematyczne działania edukacyjne i warsztatowe, prowadzone w szkołach, przedszkolach, miejscach pracy oraz podczas spotkań z rodzicami. Respondenci podkreślali potrzebę angażowania specjalistów, osób mających doświadczenie wychodzenia z uzależnienia, a także wykorzystywania konkretnych przykładów pokazujących konsekwencje używania substancji i stosowania przemocy. Drugim istotnym obszarem jest łatwy dostęp do realnej pomocy – psychologa, terapeuty uzależnień, bezpłatnych konsultacji oraz ośrodka interwencji kryzysowej działającego w szerokich godzinach, z możliwością zapewnienia bezpiecznego schronienia. Zwracano również uwagę

na konieczność zatrudniania wykwalifikowanej kadry, ochrony anonimowości osób zgłaszających przemoc i budowania zaufania do instytucji. W odpowiedziach często pojawiała się także potrzeba organizowania dzieciom, młodzieży i dorosłym atrakcyjnych form spędzania czasu, m.in. zajęć sportowych, rozwijania zainteresowań, hortiterapii oraz tworzenia bezpłatnych miejsc integracji. Mieszkańcy wskazywali ponadto na znaczenie wzmacniania więzi rodzinnych i sąsiedzkich oraz większego zaangażowania rodziców w wychowanie dzieci. Część badanych postulowała ograniczenie dostępności alkoholu, wyrobów nikotynowych, e-papierosów i hazardu oraz zwiększenie kontroli nad ich sprzedażą. Pojawiły się również pojedyncze propozycje, takie jak bardzo wysokie kary. Odpowiedzi pokazują, że mieszkańcy oczekują nie tylko kampanii informacyjnych, lecz przede wszystkim stałej, dostępnej i profesjonalnej pomocy, połączonej z edukacją, wsparciem rodzin oraz ograniczaniem dostępności substancji psychoaktywnych.

Wykres 26. Jakie działania, Pana/i zdaniem, są najskuteczniejsze w zakresie profilaktyki uzależnień? N=594

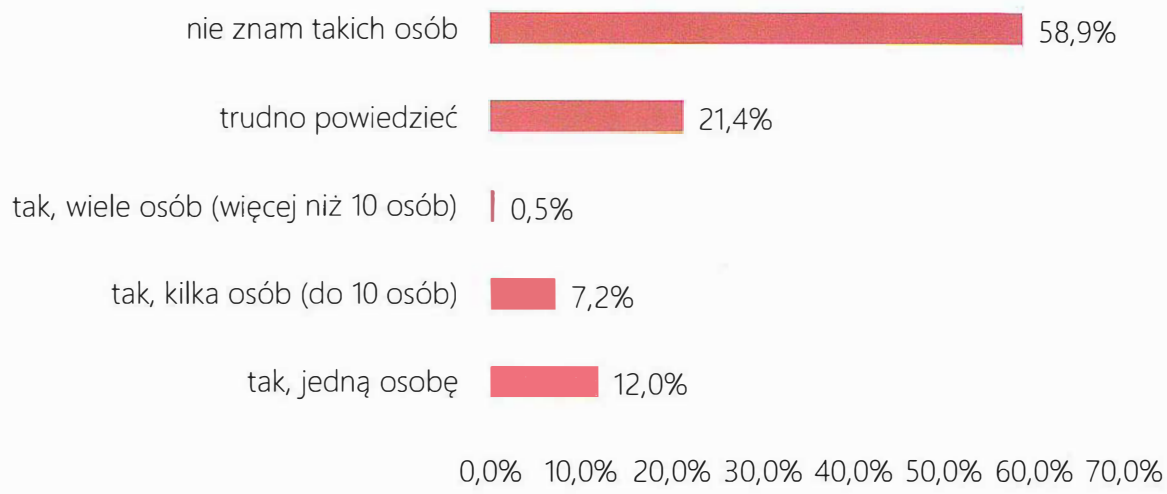

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

PROBLEM PRZEMOCY

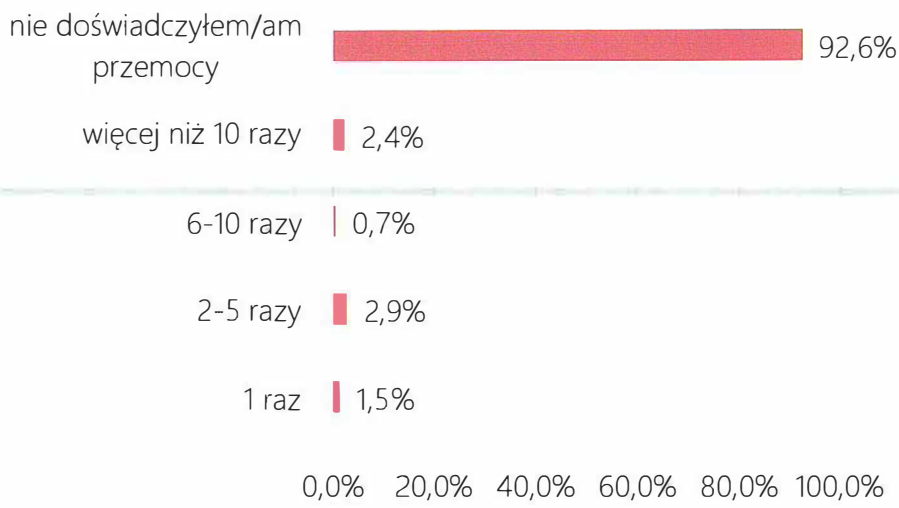
Dalsza część raportu stanowi próbę oszacowania skali problemu przemocy. Kolejny wykres przedstawia odpowiedzi ankietowanych na pytanie o znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej. 12,0% respondentów odpowiedziało, że zna jedną osobę, 7,2% – kilka osób (do 10), a 0,5% – wiele osób (powyżej 10). Co piąty ankietowany miał trudności z odpowiedzią na to pytanie (21,4%), natomiast największy odsetek badanych zadeklarował, że nie zna nikogo, kto doznaje przemocy w swoim domu (58,9%).

Wykres 27. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej? N=594

Skala problemu przemocy na terenie Gminy Grodzisk Mazowiecki została zweryfikowana również dzięki odpowiedziom respondentów na pytanie o to, czy zdarzyło im się doświadczyć tego problemu w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Z zebranych danych wynika, że w danym okresie, przemocy doznało 7,5% mieszkańców, wśród których 2,9% badanych doświadczyło jej od 2 do 5 razy, 2,4% – więcej niż 10 razy, 1,5% – 1 raz, natomiast 0,7% – 6-10 razy.

Wykres 28. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy domowej? N=594

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że większość ankietowanych doświadczyło przemocy psychicznej (88,6%, tj. 39 osób). W dalszej kolejności 17 ankietowanych wymieniło przemoc ekonomiczną (38,6%), po 10 badanych wskazało na przemoc fizyczną i zaniedbanie (po 22,7%), po 2 respondentów wskazało na przemoc seksualną i cyberprzemoc (po 11,4%), natomiast 2 mieszkańców nie wie jakiej formy przemocy doznał (4,6%).

Tabela 14. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=44

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
przemoc psychiczna	88,6%	39
przemoc ekonomiczna	38,6%	17
przemoc fizyczna	22,7%	10
zaniedbanie	22,7%	10
przemoc seksualna	11,4%	5
cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, groźby, szantaż, wyłudzanie pieniędzy, rozpowszechnianie kompromitujących materiałów)	11,4%	5
nie wiem	4,6%	2

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Zapytaliśmy respondentów również o to, kto stosował wobec nich przemoc. Jak widać na kolejnej tabeli, największa liczba osób doświadczyła przemocy ze partnera/ partnerki życiowego/ej (36 ankietowanych, tj. 83,7%). 6 badanych wyróżniło inne osoby, w tym: *znajomych, współpracowników, teściową, sąsiadów* oraz *partnera rodzica* (14,0%), 4 osoby wskazały na rodziców (9,3%), 3 mieszkańców na dalszych członków rodziny (7,0%), a pojedyncze odpowiedzi padły na rodzeństwo i dziecko/dzieci (po 2,3%). 1 osoba pominęła odpowiedź na to pytanie.

Tabela 15. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=43

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
partner/partnerka życiowy/a	83,7%	36
inne osoby, jakie?	14,0%	6
rodzice	9,3%	4
dalsi członkowie rodziny	7,0%	3
rodzeństwo	2,3%	1
dziecko/dzieci	2,3%	1
dziadkowie	0,0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Mieszkańcy zostali poproszeni również o odpowiedź na pytanie dotyczące stosowania przemocy przez nich samych. 94,6% badanych nie stosowało w omawianym czasie tego rodzaju zachowań. Respondenci, którzy przyznali się do stosowania przemocy domowej, kierowali ją głównie wobec dziecka/dzieci (3,2%) oraz partnera/partnerki życiowego/ej (2,0%). Po 0,3% badanych wskazało na rodziców i rodzeństwo, natomiast po 0,2% na dalszych członków rodziny oraz inne, nieokreślone przez siebie osoby.

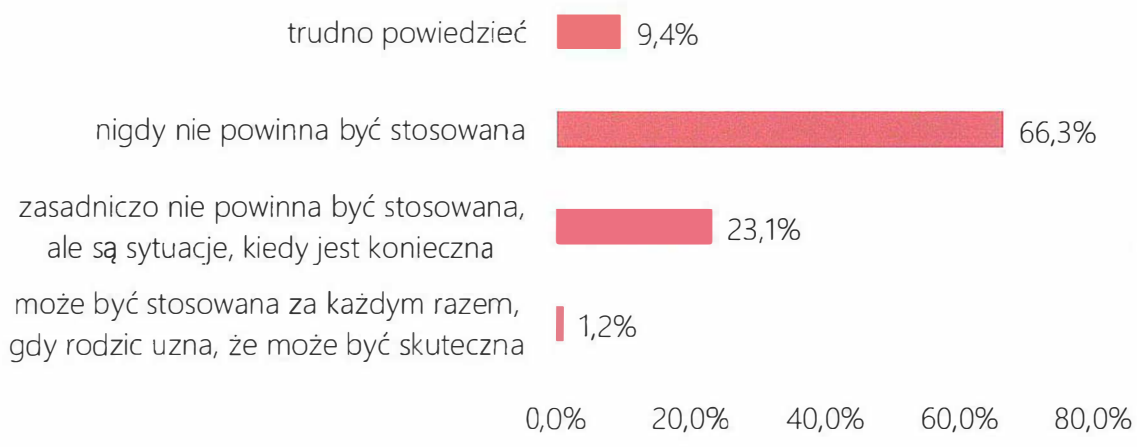
Wykres 29. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=594

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

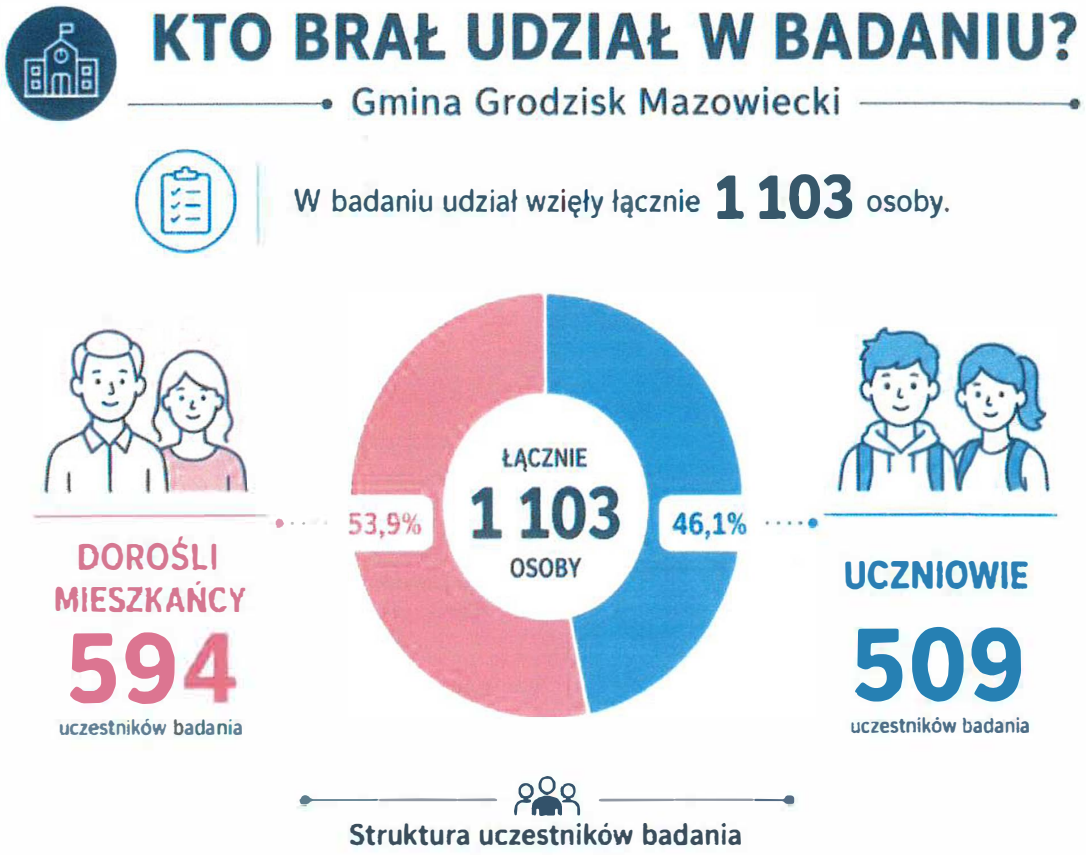
Kolejną analizowaną w Diagnozie kwestią była opinia dorosłych mieszkańców Gminy Grodzisk Mazowiecki na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci. W odniesieniu do prezentowanych danych warto zwrócić uwagę, że wśród części respondentów występuje tolerancja przemocy jako metody wychowawczej – kar fizycznych nie neguje aż 24,3% badanych, spośród których 23,1% uważa, iż zasadniczo nie powinny być one stosowane, ale są sytuacje, w których takie kary są konieczne, a zdaniem 1,2% mogą być stosowane za każdym razem, gdy rodzic uzna, że mogą być skuteczne. Należy podkreślić, iż 9,4% badanych miało trudność w jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 30. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=594

WNIOSKI Z BADAŃ SPOŁECZNYCH

W 2026 roku na terenie Gminy Grodzisk Mazowiecki zostało przeprowadzone badanie diagnozujące problemy społeczne wśród lokalnej społeczności, w którym uczestniczyło:

Na kolejnych grafikach przedstawione zostały najważniejsze wnioski z przeprowadzonych badań, dotyczące kwestii uzależnień, korzystania z urządzeń elektronicznych, zaburzeń odżywiania, przemocy oraz działalności profilaktycznej.

GMINA GRODZISK MAZOWIECKI

Uczniowie Gminy Grodzisk Mazowiecki
– bezpieczeństwo, przemoc i codzienne nawyki

Najważniejsze wyniki badania ankietowego

N = 509 uczniów | 50,1% dziewczęta | 49,9% chłopcy

1. Przemoc i bezpieczeństwo

- **26,8%** doświadczyło przemocy w ostatnich 12 miesięcy
- **20,7%** przyznało, że stosowało przemoc wobec drugiej osoby
- **67,1%** obserwowało przemoc między uczniami w swojej szkole
- **32,9%** nie zaobserwowało takiego problemu w ostatnim roku szkolnym.

2. Jakiej przemocy doświadczano?

Wśród osób, które doświadczyły przemocy

Przemoc psychiczna	48,9%
Przemoc fizyczna	33,6%
Nie chcę odpowiadać	32,1%
Przemoc seksualna	16,8%
Cyberprzemoc	11,5%
Zaniedbanie	3,1%

Najczęściej wskazywana była przemoc psychiczna.

3. Kto stosował przemoc?

Wśród uczniów, którzy doświadczyli przemocy

Uczniowie z mojej szkoły	46,6%
Nie chcę odpowiadać	30,1%
Rodzeństwo	21,1%
Inne osoby	10,5%
Dzieci / młodzież spoza szkoły	6,8%
Nieznajoma osoba	6,0%
Tata	4,5%
Mama	3,0%
Dalsi członkowie rodziny	1,5%

W pytaniu można było wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

4. Cyfrowa codzienność uczniów

A. Czas online

- **55,4%** spędza ponad 3 godziny dziennie online w dni nauki szkolnej
- **66,5%** spędza ponad 3 godziny dziennie online w dni wolne

Najczęstsza odpowiedź w dni nauki: 1–3 godziny (31,7%).

B. Kontrola rodzicielska

- **54,8%** rodzice lub opiekunowie kontrolują czas online często lub zawsze
- **23,8%** rodzice lub opiekunowie nie kontrolują czasu online

Odsetek spośród osób korzystających z urządzeń elektronicznych.

5. Inne sygnały ryzyka

A. Gry o pieniądze lub cenne przedmioty

- **26,5%** grało w ostatnich 12 miesiącach
- **9,7%** grało powyżej 10 razy

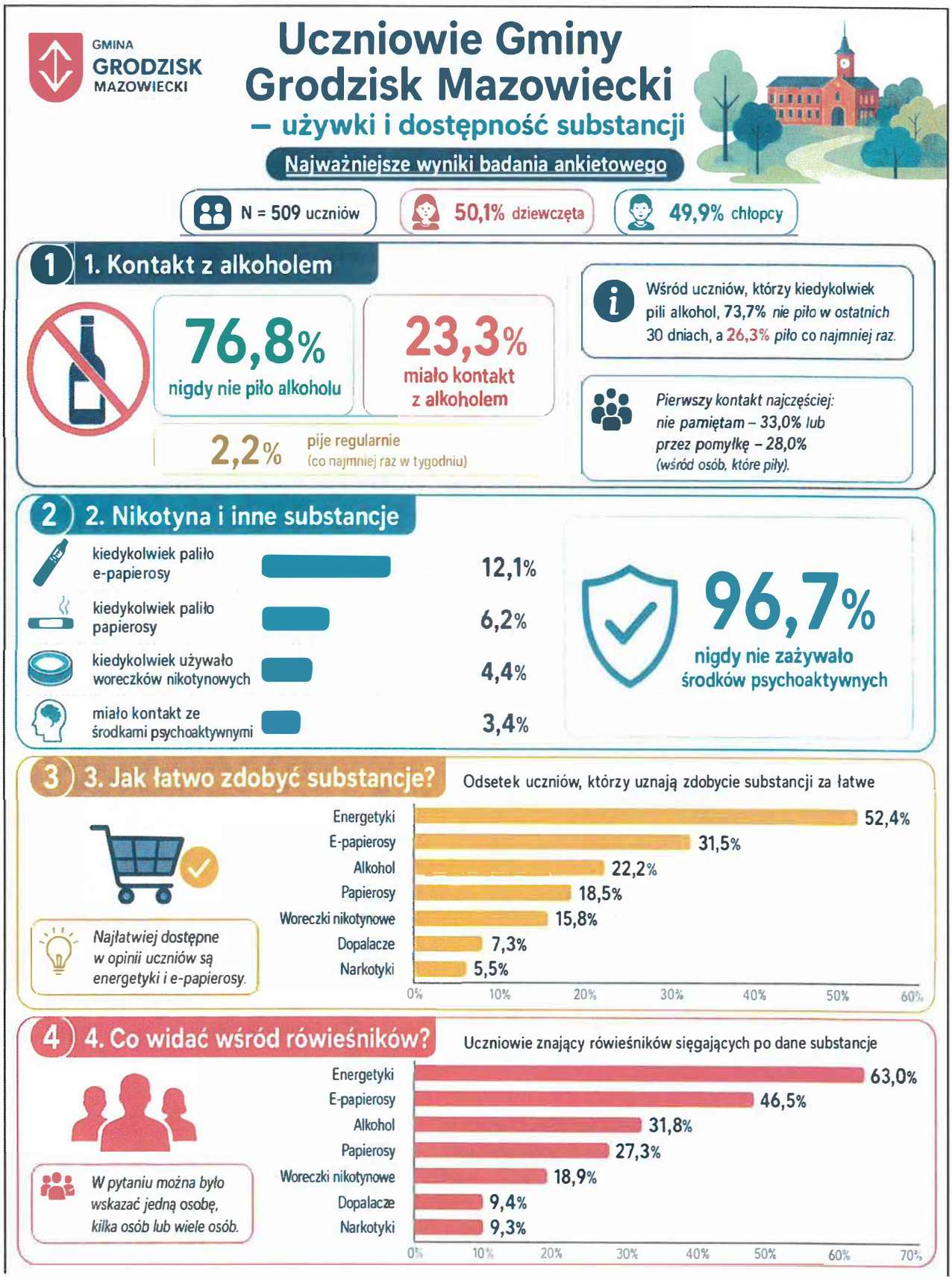
B. Wiedza o zaburzeniach odżywiania

- **43,9%** wskazało anoreksję
- **38,2%** wskazało napadowe objadanie się
- **29,5%** wskazało bulimię
- **26,8%** deklaruje: nie wiem, czym są zaburzenia odżywiania

C. Wniosek

Wyniki pokazują potrzebę działań wzmacniających bezpieczeństwo w szkole, higienę cyfrową i edukację profilaktyczną.

GMINA
GRODZISK
MAZOWIECKI
Uczniowie Gminy Grodzisk Mazowiecki
– używki i dostępność substancji
Najważniejsze wyniki badania ankietowego
N = 509 uczniów
50,1% dziewczęta
49,9% chłopcy
1. Kontakt z alkoholem
76,8%
nigdy nie piło alkoholu
23,3%
miało kontakt z alkoholem
2,2% pije regularnie (co najmniej raz w tygodniu)
Wśród uczniów, którzy kiedykolwiek pili alkohol, 73,7% nie piło w ostatnich 30 dniach, a 26,3% piło co najmniej raz.
Pierwszy kontakt najczęściej: nie pamiętam – 33,0% lub przez pomyłkę – 28,0% (wśród osób, które piły).
2. Nikotyna i inne substancje
kiedykolwiek paliło e-papierosy 12,1%
kiedykolwiek paliło papierosy 6,2%
kiedykolwiek używało woreczków nikotynowych 4,4%
miało kontakt ze środkami psychoaktywnymi 3,4%
96,7%
nigdy nie zażywało środków psychoaktywnych
3. Jak łatwo zdobyć substancje?
Odsetek uczniów, którzy uznają zdobycie substancji za łatwe
Najłatwiej dostępne w opinii uczniów są energetyki i e-papierosy.
Energetyki 52,4%
E-papierosy 31,5%
Alkohol 22,2%
Papierosy 18,5%
Woreczki nikotynowe 15,8%
Dopalacze 7,3%
Narkotyki 5,5%
0% 10% 20% 30% 40% 50% 60%
4. Co widać wśród rówieśników?
Uczniowie znający rówieśników sięgających po dane substancje
W pytaniu można było wskazać jedną osobę, kilka osób lub wiele osób.
Energetyki 63,0%
E-papierosy 46,5%
Alkohol 31,8%
Papierosy 27,3%
Woreczki nikotynowe 18,9%
Dopalacze 9,4%
Narkotyki 9,3%
0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70%

GMINA GRODZISK MAZOWIECKI

Dorośli mieszkańcy Gminy Grodzisk Mazowiecki

– codzienne nawyki, alkohol i inne substancje

Najważniejsze wyniki badania ankietowego

N = 594 mieszkańców | 85,7% kobiety | 55,7% w wieku 36–45 lat

1. Czas online i zachowania kompulsywne

Czas korzystania z Internetu i urządzeń

Do 1 godziny	17,0%
1–3 godziny	59,9%
3–5 godzin	14,0%
5–7 godzin	3,4%
Powyżej 7 godzin	4,7%
Nie korzysta	1,0%

Sygnały przeciążenia

75,6%	myśli o pracy po godzinach
48,0%	ma wyrzuty sumienia po kalorycznym posiłku
45,1%	odkłada obowiązki na rzecz Internetu
27,1%	„zajada" stres i intensywne emocje
12,6%	kupuje rzeczy mimo braku potrzeby lub środków

2. Hazard i picie alkoholu

22,9% grało w ciągu ostatnich 12 miesięcy w gry o pieniądze

1 raz: 7,7% • 2–10 razy: 12,0% • ponad 10 razy: 3,2%

15,6% spośród osób, które kiedykolwiek grały, robiło to z myślą o poprawie sytuacji finansowej

Podstawa: n = 135

Częstotliwość picia alkoholu

Co najmniej raz w miesiącu	39,7%
Kilka razy w roku	41,4%
Nigdy	18,9%

13,1% osób pijących co najmniej raz straciło kontrolę nad ilością alkoholu w ostatnim roku

Podstawa: n = 478 osób pijących

3. Postawy wobec alkoholu

Postawy i wiedza

Alkohol w ciąży szkodzi rozwojowi dziecka	96,3%
Poparcie nocnego ograniczenia sprzedaży alkoholu	80,1%
Piwo nie jest mniej szkodliwe niż wódka	87,2%
Podniesienie wieku zakupu alkoholu	58,9%
Napoje 0% mogą sprzyjać uzależnieniu	54,4%

Codzienne używanie nikotyny

Papierosy	12,0%
E-papierosy	7,1%
Woreczki nikotynowe	0,5%

4. Inne substancje i napoje energetyczne

97,1% nie zażywa środków psychoaktywnych

68,0% nigdy nie pije napojów energetycznych

4,8% pije energetyki co najmniej raz w tygodniu

GMINA GRODZISK MAZOWIECKI

Dorośli mieszkańcy Gminy Grodzisk Mazowiecki

– przemoc, dostęp do pomocy i profilaktyka

Najważniejsze wyniki badania ankietowego

N = 594 mieszkańców | 85,7% kobiety | 55,7% w wieku 36–45 lat

1. Problemy zauważane w najbliższym otoczeniu

- **56,8%** zna osobę nadużywającą alkoholu
- **32,9%** zna osobę nadmiernie angażującą się w czynności, np. Internet, zakupy lub pracę
- **14,5%** zna osobę nadużywającą narkotyków
- **19,7%** zna co najmniej jedną osobę doświadczającą przemocy domowej

2. Doświadczenie przemocy domowej w ostatnich 12 miesiącach

7,5% doświadczyło przemocy domowej co najmniej raz

44 osoby spośród 594 respondentów

CZĘSTOTLIWOŚĆ WŚRÓD WSZYSTKICH BADANYCH

1 raz	1,5%
2–5 razy	2,9%
6–10 razy	0,7%
Ponad 10 razy	2,4%
Nie doświadczyło	92,6%

3. Rodzaje przemocy i osoby ją stosujące

RODZAJE PRZEMOCY – WŚRÓD 44 OSÓB

Psychiczna	88,6%
Ekonomiczna	38,6%
Fizyczna	22,7%
Zaniedbanie	22,7%
Seksualna	11,4%
Cyberprzemoc	11,4%

KTO STOSOWAŁ PRZEMOC?

Partner / partnerka	83,7%
Inne osoby	14,0%
Rodzice	9,3%
Dalsza rodzina	7,0%

Możliwe było wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi.

4. Gotowość do reagowania i dostęp do pomocy

- **66,3%** uważa, że kary fizyczne nigdy nie powinny być stosowane
- **38,5%** wie, gdzie lokalnie szukać pomocy w przypadku przemocy
- **39,1%** wie, gdzie lokalnie szukać pomocy w przypadku uzależnień

5. Najskuteczniejsze działania profilaktyczne

Zajęcia dla dzieci i młodzieży	71,0%	Działania informacyjno-edukacyjne online	48,5%
Warsztaty profilaktyczne dla dzieci	68,0%	Wykłady i pogadanki	32,8%
Kampanie profilaktyczne	49,5%	Festyny / pikniki profilaktyczne	25,1%

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

CELE OPERACYJNE PROGRAMU
Gmina Grodzisk Mazowiecki

CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Celem głównym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2027–2030 dla Gminy Grodzisk Mazowiecki jest:

Przeciwdziałanie uzależnieniom oraz minimalizowanie ich negatywnych konsekwencji zdrowotnych i społecznych poprzez wzmacnianie lokalnego systemu pomocy, prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych oraz promowanie zdrowego stylu życia i zachowań wspierających abstynencję.

1.

1. Edukacja i profilaktyka

- Regularne działania edukacyjno-informacyjne.
- Podnoszenie świadomości mieszkańców na temat zagrożeń związanych z alkoholem, narkotykami, substancjami psychoaktywnymi i uzależnieniami behawioralnymi.
- Upowszechnianie postaw prozdrowotnych i zdrowego stylu życia.
- Szczególny nacisk na dzieci i młodzież.

2.

2. Lokalny system wsparcia

- Rozwijanie wsparcia dla osób uzależnionych, członków ich rodzin oraz osób doświadczających przemocy w rodzinie.
- Zapewnienie dostępu do terapii.
- Realizacja programów reintegracyjnych.
- Działania aktywizujące zawodowo.
- Współpraca instytucji publicznych i organizacji pozarządowych.

3.

3. Monitoring i rozwój kompetencji

- Monitorowanie i diagnoza problemów uzależnień na terenie gminy.
- Identyfikowanie grup szczególnie narażonych na ryzyko.
- Wspieranie integracji społecznej.
- Rozwijanie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu profilaktyki i terapii.
- Szkolenia i działania rozwojowe.

Cel I EDUKACJA I PROFILAKTYKA

Prowadzenie regularnych działań edukacyjno-informacyjnych mających na celu podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie zagrożeń związanych z używaniem alkoholu, narkotyków, substancji psychoaktywnych oraz występowaniem uzależnień behawioralnych, a także upowszechnianie postaw prozdrowotnych i zdrowego stylu życia, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.

Przewidywane rezultaty:

- ✓ **Podniesienie poziomu świadomości** mieszkańców na temat przyczyn, przebiegu i konsekwencji uzależnień od alkoholu, substancji psychoaktywnych oraz innych zachowań nałogowych, ze szczególnym uwzględnieniem działań skierowanych do dzieci i młodzieży.
- ✓ **Wzmocnienie umiejętności wychowawczych i profilaktycznych** rodziców, nauczycieli, opiekunów oraz przedstawicieli instytucji lokalnych w zakresie wczesnego rozpoznawania symptomów uzależnień i skutecznego kierowania osób zagrożonych do właściwych form pomocy.
- ✓ **Zmniejszenie liczby przypadków sięgania po substancje psychoaktywne** przez dzieci i młodzież poprzez konsekwentne prowadzenie działań profilaktycznych o charakterze edukacyjnym i informacyjnym.
- ✓ **Zwiększenie zaangażowania środowisk lokalnych** (szkół, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, społeczności rodzinnej) w działania na rzecz profilaktyki uzależnień oraz promocji zdrowego stylu życia.
- ✓ **Wzmocnienie systemu wsparcia lokalnego** poprzez rozwój partnerstw międzyinstytucjonalnych oraz poprawę komunikacji i współpracy między podmiotami działającymi w obszarze profilaktyki i zdrowia publicznego.
- ✓ **Poprawa jakości życia społeczności lokalnej** dzięki ograniczeniu negatywnych skutków społecznych i zdrowotnych związanych z uzależnieniami oraz zwiększeniu poczucia bezpieczeństwa i wspólnotowości.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Prowadzenie programów i innych działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i promocji zdrowia skierowanych do dzieci i młodzieży	Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych Liczba uczestników programów	UM, KPP, SM, GKRPA, NGO, PPP, ŚOW, ŚW, placówki oświatowe
2.	Finansowanie/dofinansowanie imprez profilaktycznych, kulturalnych, w tym koncertów obejmujących edukację zdrowotną w formie profilaktyki uniwersalnej, o której mowa w NPZ oraz zdrowotnych konkursów promujących trzeźwość	Liczba zorganizowanych imprez o tematyce edukacji zdrowotnej Liczba przeprowadzonych konkursów promujących trzeźwość	UM
3.	Organizacja zawodów sportowych z elementami profilaktyki, które mają na celu uwidocznienie szkodliwości alkoholu, narkotyków oraz zagrożeń płynących z uzależnień behawioralnych (w ramach profilaktyki uniwersalnej oraz promocji zdrowego stylu życia)	Liczba zorganizowanych zawodów profilaktyczno-sportowych	UM, GKRPA, NGO, placówki oświatowe
4.	Organizacja wypoczynku letniego/zimowego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym oraz zagrożonych uzależnieniami, realizującego program profilaktyczny, psychologiczny lub socjoterapeutyczny	Liczba zorganizowanych wyjazdów Liczba uczestników	UM, GKRPA, ŚOW, ŚW, placówki oświatowe
5.	Realizacja warsztatów informacyjno-szkoleniowych dla rodziców i nauczycieli dotyczących profilaktyki uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych wśród dzieci	Liczba zorganizowanych warsztatów	UM, GKRPA, placówki oświatowe

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
	i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem wzmacniania czynników ochronnych oraz ograniczania czynników ryzyka		
6.	Aktywny udział w regionalnych i ogólnopolskich inicjatywach oraz kampaniach edukacyjnych poświęconych profilaktyce i ograniczaniu problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, środków psychoaktywnych oraz uzależnieniami behawioralnymi	Liczba kampanii, w których uczestniczyła Gmina	UM, OPS, GKRPA, ZI, KPP, SM, NGO, PPP, PCPR, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
7.	Popularyzowanie informacji dotyczących FAS (Alkoholowy Zespół Płodowy) oraz FASD (Spektrum Płodowych Zaburzeń Płodowych) wśród dorosłych mieszkańców oraz starszych uczniów, poprzez dystrybucję materiałów edukacyjnych i organizowanie pogadanek	Liczba uczestników pogadanek.	UM, OPS, GKRPA, NGO, PPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.
8.	Organizowanie konkursów upowszechniających zdrowy styl życia, aktywność fizyczną, bezpieczne zachowania oraz wiedzę z zakresu profilaktyki uzależnień	Liczba zorganizowanych konkursów	OPS, GKRPA, NGO, UM, placówki oświatowe, KPP, SM, OK, OSiR, ŚOW, ŚW
9.	Upowszechnianie wiedzy wśród mieszkańców i uczniów na temat możliwości otrzymania wsparcia w przypadku doświadczenia problemu uzależnień behawioralnych, poprzez publikowanie artykułów	Liczba opublikowanych artykułów.	UM, OPS, GKRPA, placówki oświatowe

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
	na stronach internetowych Gminy oraz kolportaż materiałów informacyjnoedukacyjnych (np. broszury, plakaty)		
10.	Organizowanie i dofinansowanie warsztatów i programów profilaktycznych dotyczących używania substancji psychoaktywnych oraz zagrożeń wynikających z uzależnień behawioralnych, ze szczególnym uwzględnieniem programów rekomendowanych przez KCPU, ORE i IPiN	Liczba zorganizowanych/ dofinansowanych programów/warsztatów profilaktycznych	UM, GKRPA, placówki oświatowe
		Liczba uczestników	
11.	Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych, informacyjnych i profilaktycznych dotyczących tematyki uzależnień i promowania zdrowych nawyków	Nakład materiałów informacyjno-edukacyjnych	UM, OPS, GKRPA, KPP, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, PPP, PCPR
		Koszty przeznaczone na zakup materiałów	

Cel II LOKALNY SYSTEM WSPARCIA

Rozwijanie lokalnego systemu wsparcia dla osób uzależnionych, członków ich rodzin oraz osób doświadczających przemocy w rodzinie poprzez zapewnienie dostępu do terapii, programów reintegracyjnych i działań aktywizujących zawodowo, a także poprzez współpracę instytucji publicznych i organizacji pozarządowych.

Przewidywane rezultaty:

- ✓ **Zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej** dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz osób doznających przemocy domowej, poprzez rozwój oferty lokalnych instytucji pomocowych.
- ✓ **Poprawa funkcjonowania psychospołecznego beneficjentów wsparcia**, w tym zwiększenie ich motywacji do podjęcia leczenia, utrzymania abstynencji oraz reintegracji społecznej i zawodowej.
- ✓ **Zwiększenie liczby osób objętych programami aktywizacji zawodowej**, co przełoży się na ich większą niezależność ekonomiczną, stabilność życiową i poprawę jakości życia.
- ✓ **Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i postinterwencyjnych** w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, dzięki skoordynowanemu działaniu różnych służb i instytucji.
- ✓ **Wzmocnienie systemu wsparcia rodzin dotkniętych problemem uzależnienia lub przemocy**, m.in. poprzez rozwój grup wsparcia, poradnictwa rodzinnego oraz edukacji w zakresie radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.
- ✓ **Zwiększenie poziomu współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej**, obejmującej jednostki samorządu terytorialnego, służby społeczne, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia, wymiar sprawiedliwości i inne podmioty zaangażowane w pomoc osobom w kryzysie.
- ✓ **Podniesienie poziomu bezpieczeństwa i spójności społecznej w lokalnym środowisku**, dzięki redukcji zjawisk patologicznych i poprawie jakości relacji rodzinnych oraz międzyludzkich.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Kontynuowanie prowadzenia Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin na terenie Gminy	Liczba osób zgłaszających się do PIK Liczba pracowników PIK	UM, OPS, GKRPA
2.	Wspieranie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba członków GKRPA	GKRPA
3.	Przeprowadzanie rozmów interwencyjno-motywujących z osobami nadużywającymi alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych	Liczba osób, z którymi członkowie GKRPA prowadzili rozmowy interwencyjno-motywujące do podjęcia leczenia odwykowego	GKRPA
4.	Udzielanie psychologicznego i terapeutycznego wsparcia dzieciom wychowującym się w rodzinach dotkniętych uzależnieniami i przemocą domową	Liczba dzieci objętych wsparciem	placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, PPP, NGO, PLU
5.	Kontynuowanie działalności Klubów Abstynenta	Liczba funkcjonujących Klubów Abstynenta	UM, GKRPA, OPS, NGO
6.	Zwiększanie skuteczności działań skierowanych do beneficjentów pomocy społecznej dotkniętych uzależnieniem, poprzez uwzględnienie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych	Liczba osób, z którymi zawarto kontrakt socjalny	OPS
7.	Kierowanie wniosków do sądu o nałożenie obowiązku leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego wobec osoby uzależnionej, wnoszenie środków odwoławczych od orzeczeń sądów i instancji w sprawach o zobowiązanie do leczenia	Liczba wniosków wniesionych do sądu w sprawie orzeczenia obowiązku leczenia odwykowego	GKRPA

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
	oraz występowanie członków GKRPA w charakterze strony oraz oskarżyciela posiłkowego przed sądem w sprawach o leczenie odwykowe		
8.	Wszczynanie przez członków GKRPA procedury „Niebieskie Karty" i przekazywanie ich do ZI	Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty"	GKRPA
9.	Prowadzenie konsultacji i poradnictwa terapeutycznego, psychologicznego oraz prawnego osobom uzależnionym od alkoholu oraz członkom ich rodzin	Liczba osób objętych konsultacjami/poradnictwem	UM, OPS, GKRPA, NGO, placówki ochrony zdrowia, PIK, PLU
		Liczba udzielonych konsultacji/porad	
10.	Zlecanie przeprowadzania badań przez zespół biegłych w zakresie uzależnienia od alkoholu w celu orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu	Liczba osób skierowanych na badanie przez biegłego	GKRPA
		Liczba wydanych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	
11.	Kontynuacja prowadzenia świetlicy opiekuńczo-wychowawczej z programem socjoterapeutycznym oraz świetlic wiejskich z programem profilaktycznym	Liczba funkcjonujących świetlic	UM, OPS, NGO
		Liczba dzieci objętych opieką	
12.	Wspieranie socjalne i terapeutyczne osób w kryzysie bezdomności dotkniętych uzależnieniami, będących w trudnej sytuacji życiowej	Liczba osób w kryzysie bezdomności objętych wsparciem członków GKRPA.	GKRPA, OPS, NGO

Cel III MONITORING I ROZWÓJ KOMPETENCJI

Monitorowanie i diagnoza problemów uzależnień występujących na terenie Gminy Grodzisk Mazowiecki, identyfikowanie grup szczególnie narażonych na ryzyko, wspieranie ich integracji społecznej oraz rozwijanie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu profilaktyki i terapii poprzez szkolenia oraz działania rozwojowe.

Przewidywane rezultaty:

- ✓ **Pozyskanie bieżących i wiarygodnych informacji dotyczących zakresu, specyfiki oraz zmian w obszarze uzależnień na terenie Gminy**, co pozwoli na bardziej precyzyjne planowanie i realizację działań profilaktycznych oraz pomocowych.
- ✓ **Dokładne rozpoznanie środowisk i grup społecznych szczególnie podatnych na rozwój uzależnień**, takich jak dzieci, młodzież, osoby pozostające bez pracy, rodziny dotknięte problemem alkoholowym oraz osoby doświadczające przemocy.
- ✓ **Podniesienie skuteczności działań integracyjnych i zapobiegających marginalizacji społecznej** poprzez lepsze dostosowanie form wsparcia do indywidualnych potrzeb konkretnych grup odbiorców.
- ✓ **Wzmocnienie procesów reintegracji społecznej i aktywizacji osób zagrożonych uzależnieniami,** poprzez tworzenie warunków sprzyjających powrotowi do aktywnego życia rodzinnego, zawodowego i obywatelskiego.
- ✓ **Podniesienie poziomu wiedzy, kompetencji i umiejętności zawodowych osób zaangażowanych w profilaktykę, terapię oraz wsparcie osób uzależnionych**, dzięki systematycznym szkoleniom, warsztatom i formom doskonalenia zawodowego.
- ✓ **Zwiększenie jakości i profesjonalizmu działań podejmowanych w obszarze profilaktyki i leczenia uzależnień**, co przyczyni się do poprawy skuteczności interwencji i długofalowego wsparcia.
- ✓ **Prowadzenie systemu monitoringu problemu uzależnień w Gminie**, pozwalającego na bieżące reagowanie na zmieniające się potrzeby lokalnej społeczności oraz aktualizowanie strategii profilaktycznych.

Lp.	Zadanie	Wskaźnik	Realizatorzy
1.	Regularne monitorowanie problemu uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz behawioralnych na terenie Gminy, w tym opracowanie diagnoz problemów społecznych wśród uczniów oraz dorosłych mieszkańców	Liczba osób objętych badaniem ilościowym i/lub jakościowym w ramach diagnozy społecznej	UM, GKRPA, ZI, OPS, KPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, NGO
		Liczba prowadzonych statystyk związanych z problemem uzależnień w Gminie	
2.	Powadzenie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców i właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Liczba przeprowadzonych szkoleń	UM, GKRPA
3.	Kreowanie polityki antyalkoholowej w Gminie, np. poprzez ograniczenia nocnej sprzedaży alkoholu oraz zmniejszenie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych	UM, GKRPA
		Liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu	
4.	Opiniowanie wniosków związanych z wydawaniem zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z przepisami prawa miejscowego	Liczba wydanych opinii (postanowień) o lokalizacji punktu sprzedaży	GKRPA
5.	Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	Liczba przeprowadzonych kontroli	UM, GKRPA

6.	Podejmowanie działań następczych po przeprowadzonych kontrolach oraz w uzasadnionych przypadkach, interwencji wobec podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.	Liczba wydanych zaleceń pokontrolnych. Liczba wszczętych postępowań mandatowych przez funkcjonariuszy Policji w związku z kontrolami	GKRPA, UM, KPP
7.	Organizowanie i udział w szkoleniach z zakresu profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony zdrowia dla osób i podmiotów świadczących pomoc i wsparcie mieszkańcom, w tym członków GKRPA	Liczba zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej	UM, GKRPA, KPP, ZI, OPS, placówki oświatowe, PPP, PCPR, placówki ochrony zdrowia
8.	Wzmacnianie odporności psychicznej i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych w Gminie, w szczególności poprzez tworzenie przestrzeni i warunków pracy zgodnych z potrzebami oraz organizowanie superwizji zawodowej	Liczba pracowników objętych superwizją	UM, OPS, GKRPA, ZI, KPP, placówki oświatowe, PPP, PCPR, placówki ochrony zdrowia
9.	Zapewnianie wsparcia finansowego, merytorycznego i organizacyjnego instytucjom oraz organizacjom pozarządowym realizującym zadania z zakresu profilaktyki uzależnień, pomocy osobom nadużywającym alkoholu, osobom uzależnionym od alkoholu lub	Liczba instytucji i organizacji pozarządowych, którym udzielono wsparcia finansowego	UM, NGO

	narkotyków, a także osobom doznającym przemocy domowej		
10.	Współdziałanie z Policją, Strażą Miejską, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Zespołem Interdyscyplinarnym, placówkami oświatowymi i kulturalnymi, świetlicami, kościołami, związkami wyznaniowymi oraz organizacjami działającymi na terenie Gminy w zakresie promowania trzeźwości, zdrowego stylu życia i zachowań prozdrowotnych	Liczba działań podjętych we współpracy z podmiotami działającymi na terenie Gminy, w zakresie wzmacniania abstynencji i promowania jej	UM, GKRPA, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, ŚW, ŚOW, ZI, OPS, OK, OSiR, KPP, SM
11.	Regularne prowadzenie patroli Policji i Straży Miejskiej na terenie Gminy oraz przeprowadzanie kontroli stanu trzeźwości	Liczba przeprowadzonych patroli i kontroli trzeźwości	KPP, SM
12.	Zapewnienie GKRPA odpowiedniego wyposażenia oraz materiałów niezbędnych do prawidłowej realizacji zadań określonych w Programie	Kwota doposażenia Liczba zakupionych przedmiotów/ sprzętu/materiałów i innych niezbędnych do realizacji zadań rzeczy	UM

REALIZACJA PROGRAMU

1. Na podstawie art. 4^1 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2027-2030 dla Gminy Grodzisk Mazowiecki jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Mazowieckim.
2. Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Grodzisk Mazowiecki będzie realizowany od 1 stycznia 2027 roku do 31 grudnia 2030 roku.

ADRESACI PROGRAMU

Program adresowany jest do ogółu mieszkańców Gminy Grodzisk Mazowiecki z wyszczególnieniem konsumentów napojów alkoholowych, osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i zmagających się z uzależnieniami behawioralnymi, osób pijących szkodliwie i ryzykownie, rodzin i najbliższego otoczenia osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, hazardu i urządzeń elektronicznych, dzieci i młodzieży szkolnej oraz przedstawicieli służb, instytucji oraz organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień.

ZEZWOLENIA NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem oraz w miejscu sprzedaży może odbywać się tylko na podstawie zezwolenia wydanego przez Burmistrza Grodziska Mazowieckiego.

1. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych poza miejscem sprzedaży, określona przez Radę Miejską, wynosi[12]:
   - ✓ 110 – o zawartości do 4,5% alkoholu oraz na piwo,
   - ✓ 110 – o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
   - ✓ 100 – o zawartości powyżej 18% alkoholu.
2. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu sprzedaży, określona przez Radę Miejską, wynosi[13]:
   - ✓ 60 – o zawartości do 4,5% alkoholu oraz na piwo,
   - ✓ 50 – o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa),
   - ✓ 40 – o zawartości powyżej 18% alkoholu.

TERMINY WAŻNOŚCI ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wydaje się na czas oznaczony, nie krótszy niż 4 lata, a w przypadku sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, nie krótszy niż 2 lata.

[12] Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2025 rok.
[13] Tamże

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Źródłem finansowania działań podejmowanych w związku z realizacją zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2027-2030 dla Gminy Grodzisk Mazowiecki są dochody własne Gminy uzyskane z wpływów z tytułu wydanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych, a także z opłat z tytułu sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającego 300 ml i są ujęte w budżecie Gminy w dziale 851 „Ochrona Zdrowia", w rozdziale 85153 – zwalczanie narkomanii oraz w rozdziale 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi.
2. Zakres zadań ujętych w Programie może być zweryfikowany ze względu na wysokość środków finansowych przeznaczonych na ich realizację oraz ze względu na bieżące zapotrzebowanie z zakresu działań profilaktycznych skierowanych do lokalnej społeczności.

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Za udział w posiedzeniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grodzisku Mazowieckim oraz przeprowadzanie kontroli ustala się wynagrodzenie za pracę w wysokości:
   - ✓ 1 000,00 zł brutto miesięcznie dla każdego członka Komisji,
   - ✓ 1 300,00 zł brutto dla Sekretarza Komisji,
   - ✓ 1 600,00 zł brutto dla Przewodniczącej Komisji,
   - ✓ 1 450,00 zł brutto dla Zastępy Przewodniczącej,
   - ✓ 250,00 zł brutto za przeprowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych,
   - ✓ 250 zł brutto dla członka GKRPA za udział w posiedzeniu (wykonywanie zadań) w Zespole Interdyscyplinarnym oraz 250 zł brutto za udział członka GKRPA w grupach diagnostyczno-pomocowych.

2. Wynagrodzenie będzie wypłacone na podstawie listy obecności.
3. Wysokość wynagrodzenia może ulec zmianie, co zostanie odnotowane w stosownym sprawozdaniu z posiedzenia Komisji.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu opierają się na:

1. ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
2. ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
3. opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy wybrać co najmniej jedną z niżej wskazanych zróżnicowanych metod pomiaru, tj.:

- ✓ analizę dokumentów,
- ✓ badanie ankietowe adresatów Programu,
- ✓ badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

a) **kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.

b) **kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.

c) **kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.

d) **kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Monitoring realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2027-2030 dla Gminy Grodzisk Mazowiecki będzie prowadzony przez Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pozostałymi jednostkami i podmiotami zaangażowanymi w realizację Programu. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych sporządza corocznie sprawozdanie ze swojej działalności, które przekazywane jest do Urzędu Miejskiego. Ponadto realizator Programu zobowiązany jest do sporządzenia, na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, informacji z realizacji działań podejmowanych w danym roku, które wynikają z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, które następnie przekaże do Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w terminie do 15 kwietnia roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

BIBLIOGRAFIA

1. https://bdl.stat.gov.pl.
2. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023, 2024 i 2025 rok.
3. Raport o stanie Gminy Grodzisk Mazowiecki za 2025 rok.
4. Raport z wykonania w roku 2025, 2024, 2023 gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego realizacji.
5. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023, 2024 i 2025 rok.
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

Spis rysunków

Rysunek 1. Wartość sprzedanego alkoholu na terenie Gminy Grodzisk Mazowiecki w latach 2023-2025 24
Rysunek 2. Płeć: N=509 25
Rysunek 3. Płeć N=594 44

Spis tabel

Tabela 1. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Grodzisk Mazowiecki wobec osób uzależnionych w larach 2023-2025 17
Tabela 2. Liczba osób, którym udzielono porad w PIK w latach 2023-2025 19
Tabela 3. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=118 27
Tabela 4. W jaki sposób otrzymałeś/aś – zdobyłeś/aś alkohol po raz pierwszy? N=118 28
Tabela 5. Czy wśród Twoich rówieśników są osoby, które sięgają po poniższe substancje? N=509 33
Tabela 6. Ile czasu poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu w dni wolne od nauki szkolnej? N=483 35
Tabela 7. Czy Twoi rodzice lub opiekunowie kontrolują ilość czasu, jaki spędzasz na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? N=491 35
Tabela 8. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=133 39
Tabela 9. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=131 40
Tabela 10. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=104 42
Tabela 11. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=104 42
Tabela 12. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=135 47
Tabela 13. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=478 50
Tabela 14. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=44 61
Tabela 15. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=43 62

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu i narkomanii w latach 2023-2025 15
Wykres 2. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Grodzisk Mazowiecki w latach 2023-2025 24
Wykres 3. Klasa: N=509 26
Wykres 4. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=509 27

Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się: N=509 29
Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=509 30
Wykres 7. Gdybyś chciał/a zdobyć energetyki, narkotyki, dopalacze, alkohol, woreczki nikotynowe, papierosy oraz e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=509 31
Wykres 8. Ile czasu poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu w dni nauki szkolnej? N=509 34
Wykres 9. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze lub wartościowe przedmioty (np. zdrapki, lotto, zakłady bukmacherskie, „skórki"/skiny w grach itp.)? N=509 36
Wykres 10. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? N=509 37
Wykres 11. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=509 38
Wykres 12. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=509 41
Wykres 13. Jak często w ciągu ostatniego roku szkolnego obserwowałeś/aś problem przemocy między uczniami w swojej szkole? N=509 43
Wykres 14. Wiek: N=594 45
Wykres 15. Wykształcenie: N=594 45
Wykres 16. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=594 46
Wykres 17. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/ przegraną były pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=594 47
Wykres 18. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=594 49
Wykres 19. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=594 50
Wykres 20. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=594 52
Wykres 21. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy oraz sięga po woreczki nikotynowe? N=594 53
Wykres 22. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) N=594 54
Wykres 23. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektrycznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.) N=594 55
Wykres 24. Jak często pije Pan/i napoje energetyczne? N=594 56
Wykres 25. Czy wie Pan/i, gdzie na terenie swojej miejscowości można uzyskać pomoc w przypadku wystąpienia poniższych problemów? N=594 57
Wykres 26. Jakie działania, Pana/i zdaniem, są najskuteczniejsze w zakresie profilaktyki uzależnień? N=594 59

Wykres 27. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej? N=594 60
Wykres 28. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy domowej? N=594 61
Wykres 29. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: N=594 63
Wykres 30. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: N=594 63